ОБЛАСТИМИЗ 400 МИНГ ТОННА ПАХТА ТАЙЁРЛАДИ

Бутун кучни мамлакатга яна 100 минг тонна пахта етказиб бериш учун курашга сафарбар қилайлик!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 214 (705)
30 ОКТЯБРЬ СЕШАНБА 1956 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Пахта—ўзбек халқининг миллий ифтихори, катта бойлигидир. Улуғ социалистик Ватанимизга 500 минг тонна пахта бериш— областимиз меҳнаткашларининг шон-шараф иши, партия, совет ташкилотлари ва тайёрлаш органларининг жанговар вазифасидир. Бир грамм ҳам пахтани нобуд қилмайлик, бутун кучни олинган социалистик мажбуриятни бажаришга қаратайлик!

Давлатга яна 100 минг тонна пахта топшириш—область пахтакорларининг жанговар вазифаси

Тошкент областининг колхоз ва совхозлари мамлакатга 500 минг тонна пахта топшириш юзасидан олинган социалистик мажбурият ҳисобидан 400 минг тонна пахта тайёрладилар. Бу ўтган йили шу муддатгача тайёрланган пахтадан 96 минг тонна ортиқдир.

Областимиз колхоз ва совхозларининг қўлга киритган бу дастлабки муваффақиятлари азамат колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари, шонли механизаторлар ва барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнатлари натижаси, совет пахтачилигини тинмай юксалтириш тўғрисида партия ва ҳукуматимиз томонидан қилинаётган буюк ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир.

Тошкент областининг пахтакорлари республикамиз пахтакорлари билан биргаликда пахта етиштиришни йил сайин кўпайтиришни ўзларининг Ватан олдидаги муқаддас бурчлари деб билиб, социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарган ҳолда мамлакатга 500 минг тонна пахта бериш юзасидан олган мажбуриятларини бажариш учун астойдил курашмоқдалар. Пахтачиликни янада ривожлантиришдан иборат улуғвор программани амалга ошириш учун курашда илғор пахтакорларимиз олдинги сафда бормоқдалар. Улар меҳнатни тўғри уюштириб, етиштирилган мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда ва ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришда бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхози 1000 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 29 центнер ўрнига 32 центнердан пахта топшириб, социалистик мажбуриятини ошириб адо этди. Колхоз далаларида ҳали ҳосил кўп. Ватанпарвар колхозчилар Октябрь олди социалистик мусобақасини кучайтириб, яна давлатга ҳар гектар ердан 2 центнердан пахта топширишга қарор қилдилар. Ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ошириб бажариб, мажбуриятдан ташқари пахта топшираётган колхозлар ҳозир 20 дан ортиқдир. Социалистик мажбуриятдан ошириб пахта топшираётган юқори ҳосилли илғор бригада ва звеноларнинг сони тобора кўпайиб бормоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 39 йиллигини пахта тайёрлаш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини ошириб бажариш билан нишонлаётган илғор пахтакорларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, 400 минг тонна пахта тайёрлаган Тошкент областининг колхоз ва совхозлари яна давлатга 100 минг тонна пахта топшириш ва социалистик мажбуриятни 20 ноябргача бажариш учун ҳамма имкониятларга эгадирлар.

Бироқ, эришилган дастлабки муваффақиятлар бизни сира хотиржамлик ва бепарволикка солмаслиги, балки, аксинча, уюшқоқлик ва талабчанликни янада кучайтириши, ўринсиз мағрурланиш кайфиятларига қарши курашни авж олдириши керак. Коммунистик партия бизларга муваффақиятлар билан талтайиб кетмангиз, кибрланмангиз, хотиржамликка ва бепарволикка берилмангиз, балки камчиликларни дадиллик билан очиб ташлангиз, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлингиз, қийинчиликларни қатъият билан бартараф қилингиз, деб таълим беради.

Шуни ҳисобга олиш керакки, ёғингарчилик кўп бўладиган ноябрь ойида 100 минг тонна пахта тайёрлаш осон ва енгил иш эмас. Шунинг учун ховлиқишга, тантанабозликка ҳеч қандай ўрин йўқ! Октябрнинг очиқ ҳаволи илиқ кунлари тугаб бормоқда. Ҳозирги кунларда бир соатда қилинадиган иш бундан кейин бирнеча соат, ҳатто бир кунга ҳам чўзилиб кетиши мумкин. Биз вақтни ғанимат билиб, фурсатни қўлдан бермасдан зўр уюшқоқлик билан ишласак, юз берган камчиликларни сабот билан енгиб, бутун куч ва моддий-техника воситаларини даладаги ҳосилни сира нобуд қилмай йиғиб-териб олишга сафарбар этсак давлатга яна 100 минг тонна пахта топшириш ҳақидаги жанговар топшириқни ошириб бажаришимиз мумкин. Поёнсиз пахта далаларида ҳали тамомила йиғиб-териб олинмаган мўл ҳосил, шонли пахтакорларимизнинг фидокорона меҳнати ва зўр иродаси бунинг гаровидир.

Аммо сўнгги кунларда областимиз колхоз ва совхоз далаларида пахта тайёрлаш анча бўшашиб кетганлигидан кўз юма олмаймиз. Ҳаво очиқ, ишчи кучлари етарли бўлишига қарамай, кўпчилик районларда меҳнат унуми пасайиб кетди, тайёрланаётган пахта 1 процентга ҳам етмай қолди, Ўртасарой, Юқори Чирчиқ, Сирдарё, Мирзачўл ва Янгийўл районлари ўз имкониятларидан кам пахта топшира бошладилар. Октябрь ойларининг бошларида пахта тайёрлашда биринчи ўринда келаётган Пискент райони ойнинг охирига келиб учинчи ўринга, бешинчи ўринда келаётган Мирзачўл райони саккизинчи ўринга ва иккинчи ўринда келаётган Оҳангарон райони ўн иккинчи ўринга тушиб қолдилар.

Областимиздаги совхозлар пахта тайёрлашда колхозлардан ҳам орқада қолиб келаётирлар. Октябрнинг бошида область сводкасида биринчи ўринда турган «Кўкорол» совхози ҳозир учинчи ўринга, иккинчи ўринда келаётган «Дружба» совхози ўн биринчи ўринга ва тўртинчи ўринда келаётган Булганин номли совхоз ўн учинчи ўринга тушиб қолганлиги сира кечирилмаслик бир ҳолдир.

Пахта тайёрлашда кескин бурилиш ясаш учун ҳозир йиғим-теримга конкрет ва оператив раҳбарлик қилмоқ, бутун кучни пахта тайёрлаш суръатини ҳар қандай шароитда ҳам бўшаштирмасликка сафарбар этмоқ керак. Ишимизнинг бундан кейинги муваффақияти колхоз ва совхозлардаги ишга яроқли барча аҳолини теримга тўла жалб қилиб, уларнинг унумли ишлашларини таъминлашга, сушелка хўжалигини тартибга келтириб, тахт қилиб қўйишга боғлиқ бўлади. Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, МТС, колхоз ва совхоз раҳбарлари ёғингарчилик пайтида ҳам давлатга пахта топширишни асло бўшаштирмаслик учун ҳозирдан конкрет тадбирларни кўриб қўйишлари керак.

Бутун мамлакат яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь байрамини меҳнат соҳасида янги ғалабалар билан кутиб олишга зўр тайёргарлик кўраётган бир пайтда ғайратга-ғайрат қўшиб ишлаш, Октябрь олди социалистик мусобақасини кучайтириб, байрамни пахта тайёрлаш давлат планини бажариш билан нишонлаш, 20 ноябрга олинган социалистик мажбуриятни бажаришга эришиш—областимиз пахтакорларининг ватанпарварлик бурчидир. Партия ташкилотлари қўлга киритилган дастлабки муваффақиятларни мустаҳкамлаб, пахта тайёрлашда ишлаётган кадрларнинг масъулиятини оширишлари, колхозчиларни ва совхоз ишчиларини мамлакатни пахта билан таъминлаш учун жавобгарликни чуқур ҳис қилиш руҳида тарбия қилмоқлари керак.

Пахта — ўзбек халқининг миллий ифтихори, катта бойлигидир. Улуғ социалистик Ватанимизга 500 минг тонна пахта бериш — областимиз меҳнаткашларининг шон-шараф иши, партия совет ташкилотлари ва тайёрлаш органларининг жанговар вазифасидир. Бир грамм ҳам пахтани нобуд қилмайлик, бутун кучни олинган социалистик мажбуриятни бажаришга қаратайлик!

Кутаиси автомобиль заводига Серго Оржоникидзе номи берилди

ТБИЛИСИ, 27 октябрь. (ТАСС). Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, республиканинг энг катта машинасозлик корхонаси бўлган Кутаиси автомобиль заводига, Г. К. Оржоникидзе туғилган куннинг 70 йиллиги муносабати билан Серго Оржоникидзе номи берилди.

Кутаиси автомобилсозлари Олтинчи беш йилликнинг охиригача автомобиль ишлаб чиқаришни 1955 йилдагига нисбатан етти баравар кўпайтиришлари лозим. Корхона коллективи ҳозирги вақтда юк автомашиналарининг янги турларини — бинокорлар учун ағдарма «КАЗ-600» юк автомашинасини (бу автомашинадаги юкларни икки ёнидан ҳам тушириш мумкин бўлади) ҳамда пахтани қопламай ташийдиган, айрим тягачдан ва унга тиркаладиган ағдарма платформадан иборат бўлган автомобиль поездни кўплаб ишлаб чиқаришга киришмоқдалар.

СССР Совхозлар министрлиги совхозларининг ишчиларига, тракторчиларига ва комбайнчиларига, мутахассисларига ва барча ходимларига

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети СССР Совхозлар министрлиги совхозларининг ишчиларини, тракторчиларини ва комбайнчиларини, мутахассисларини ва ҳамма ходимларини дон етиштиришни кўпайтириш учун курашда эришилган катта ғалаба билан табриклайдилар. Совхозлар КПСС XX съездининг қарорларини амалга ошириб, социалистик мусобақани кенг авж олдириб яхши ҳосил етиштирдилар ва ғалла тайёрлаш планини муддатидан олдин бажардилар. Давлатга 900,6 миллион пуд ёки планда кўзда тутилганига қараганда 150 миллион пуд кўп ва қўриқ ҳамда бўз ерлар ўзлаштирилмасдан олдинги 1953 йилда топширилганига қараганда 4,6 баравар кўп ғалла топширилди.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети шу нарсани зўр мамнуният билан қайд қиладиларки, совхозларнинг ишчилари, тракторчилари ва комбайнчилари, ҳамма ходимлари партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини юксалтириш, деҳқончилик маданиятини ошириш ҳамда қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳисобига дон етиштиришни кўпайтириш соҳасида белгилаб берган тадбирларини бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилганликлари натижасида совхозлар дон етиштиришни кўпайтиришда мана шу катта муваффақиятларга эришдилар. Бу йил СССР Совхозлар министрлигининг совхозларида 13,7 миллион гектар янги ер очилиб, ғалла экилди ва бу йил шу ерлардан энг арзон ғалла олинди. Қўриқ ерларда ташкил этилган 425 та янги совхоз 1956 йилда давлатга 505 миллион пуд ғалла топширдилар ёки СССР Совхозлар министрлигининг ҳамма совхозлари 1953 йилда топширган ғаллага қараганда 2,6 баравар кўп ғалла топширдилар.

Партиянинг чақириғи билан қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштирмоқ учун келган юртимиз ватанпарварлари, айниқса комсомоллар ва ёшлар дон етиштиришни кўпайтириш ишига жуда катта ҳисса қўшдилар. Комсомоллар, ишчи ва студент ёшлар, Совет Армиясининг жангчилари мўл ҳосилни ўриб-йиғиб олишда совхозларнинг меҳнаткашларига катта ёрдам кўрсатдилар.

Совхозлар ходимларининг дон етиштиришни кўпайтиришдаги ажойиб намунаси КПСС XX съездининг барча қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кескин равишда кўпайтириш тўғрисидаги қарорларини муддатидан олдин бажармоқ учун совхозларда жуда катта резервлар борлигини кўрсатди.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети совхозларнинг ходимлари дон, сут, гўшт, жун ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш йўлида бундан буён ҳам янада кўпроқ ғайрат билан ишлайдилар ва барча совхозларни кўп тармоқли ҳамда кўп товар маҳсулот берадиган корхоналарга айлантиришда янги муваффақиятларга эришадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СССР ва Афғонистон ҳукумат делегацияларининг музокаралари

29 октябрда Кремлда СССР ва Афғонистон ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар бўлди.

Музокараларда совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг Аъзоси Н. С. Хрущчев ва СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепилов қатнашдилар.

Музокараларда Афғонистон томонидан Афғонистон Бош Министри Сардор Муҳаммад Довуд Жаноб Олийлари ва Афғонистон Бош Министрининг биринчи ўринбосари Сардор Али Муҳаммад қатнашдилар.

Музокаралар вақтида Совет томонидан Ташқи савдо министри И. Г. Кабанов, СССР Маданият министри Н. А. Михайлов, Иқтисодий алоқа ишлари Бош бошқармасининг Бошлиғи К. И. Коваль, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семенов, СССР Ташқи ишлар министрлигининг коллегия аъзоси Л. Ф. Ильичев, СССР Ташқи ишлар министрлиги Ўрта Шарқ мамлакатлари Бўлимининг мудири вазифасини бажарувчи А. П. Павлов, СССРнинг Афғонистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси М. В. Дегтярь; Афғонистон томонидан Афғонистон Ички ишлар министри Абдул Хаким, Афғонистон Ташқи ишлар министрлиги Умумсиёсий департаментининг бошлиғи Абдил Рахмон Пажвак, Афғонистоннинг СССР даги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ғулом Яҳё Тарзий ҳозир бўлдилар.

Самимий ва дўстона вазиятда ўтган музокаралар вақтида Совет-Афғонистон муносабатларига доир масалалар юзасидан ҳамда СССР билан Афғонистон ўртасида иқтисодий алоқаларни ривожлантириш масалалари юзасидан фикр олишинди. (ТАСС).

Соғликни сақлаш ходимлари активларининг Бутуниттифоқ кенгаши ўз ишини тамомлади

Москвада Катта Кремль саройида соғликни сақлаш ходимлари активларининг Бутуниттифоқ кенгаши ўз ишини тамомлади.

27 октябрда бўлган охирги ялпи мажлисда К. Е. Ворошилов, Л. И. Брежнев, Н. М. Шверник ва П. Н. Поспелов ўртоқлар ҳозир бўлдилар. Уларни кенгаш қатнашчилари қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

Врачлар ва турли ихтисосдаги атоқли медицина олимлари, соғликни сақлаш ташкилотчилари, давлат муассасаларининг вакиллари, партия ва совет ходимлари СССР Соғликни сақлаш министри М. Д. Ковригинанинг аҳолига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги докладини беш кун муҳокама қилдилар.

Ялпи мажлисларда ва секцияларнинг мажлисларида бўлган музокараларда 120 дан кўпроқ киши сўзга чиқди. Нотиқлар Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашлар соғлигини сақлашга катта эътибор бераётганлиги тўғрисида, СССРда соғликни сақлаш ва медицина фани эришган муваффақиятлар тўғрисида гапирдилар. Музокараларда сўзга чиққанлар аҳолига медицина хизмати кўрсатишдаги камчиликларни очиб ташладилар, соғлиқни сақлаш органларининг, даволаш-профилактика муассасаларининг ва илмий муассасаларнинг ишларини такомиллаштириш тўғрисида, медицина саноати корхоналарининг ишларини яхшилаш, дори-дармонлар ва ускуналар билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида таклифлар киритдилар. Қишлоқ жойларида соғлиқни сақлаш ишларига раҳбарлик қилишнинг ташкилий формалари масаласи қизғин муҳокама қилинди.

Мажлисда Туркманистон ССР Соғликни сақлаш министри **Д. Н. Непесов,** Сталино области соғликни сақлаш бўлимининг мудири **Е. А. Бабенко,** гигиеначилар Бутун Россия илмий жамиятининг раиси профессор **В. А. Рязанов, О. Л. Тремба** (Олтой ўлкасининг Смоленский райони), СССР Соғликни сақлаш министрлиги Илмий Кенгашининг раиси, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси **Н. И. Грашченков,** медицина ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг раиси **Д. В. Покровский,** Озарбайжон ССР Соғликни сақлаш министри **В. Ю. Охундов,** СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари Союзи Ижроия Комитетининг раиси профессор **Г. А. Митерев** ва бошқалар сўзга чиқдилар.

СССР Соғликни сақлаш министри М. Д. Ковригина кенгашда якунловчи нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари Совет Иттифоқидаги барча соғликни сақлаш ходимларига Мурожаат қабул қилдилар. (ТАСС).

ТЕЛЕГРАММА

ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ЖАЛОЛ БАЁР ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

АНҚАРА

Президент жаноблари, Туркия Республикаси эълон қилинганлигининг шонли 33 йиллиги кунида Сизга ва турк халқига Совет Иттифоқи халқлари, СССР Олий Совети Президиуми номидан ва шахсан ўз номимдан самимий табрикларимизни ва бахт-саодат тилаб изҳор қилган энг яхши истакларимизни йўллашга ижозат бергайсиз.

Мен шу фурсатдан фойдаланиб, Туркия Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасида бўлган ва В. И. Ленин ҳамда К. Отатурк асосини қурган дўстона ва яхши қўшничилик муносабатларининг давом этиши ва янада ривожланиши ҳар иккала мамлакатимиз халқларининг гуллаб-яшнаши учун ва тинчликни мустаҳкамлаш иши учун катта аҳамиятга эгадир, деган самимий ишончимни изҳор қиламан.

К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Москва, Кремль
1956 йил 28 октябрь.

ТЕЛЕГРАММА

ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БОШ МИНИСТРИ АДНАН МЕНДЕРЕС ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

АНҚАРА

Жаноб Олийлари, Туркиянинг миллий байрами — Республика эълон қилинган кун муносабати билан СССР Ҳукумати номидан ва шахсан ўз номимдан самимий табрикларимизни ва Сизга ҳамда Туркия Ҳукуматига изҳор қилган энг яхши тилакларимизни қабул қилишингизни Сиздан сўрайман.

Совет Иттифоқи Ҳукумати бу кунда қўшни Туркия Ҳукуматини ва халқини табриклаб, СССР билан Туркия ўртасидаги дўстона ва яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантиришга ҳамиша интилаётганлигини билдиради ва бу нарса ҳар иккала мамлакатнинг туб манфаатларига, шунингдек умумий тинчлик манфаатларига мувофиқдир, деб ишонади.

Н. БУЛГАНИН.
СССР Министрлар Советининг Раиси.

Москва,
1956 йил 28 октябрь.

ТЕЛЕГРАММА

Прагадан, 1956 йил 26 октябрь.
МОСКВА,

МАРШАЛ БУЛГАНИНГА

Раис жаноблари,

Москвага қилган сафаримиз Совет Ҳукуматининг ғоят самимий меҳмондўстлиги ва зўр илтифоти бизга жуда манзур бўлди. Москвадан кетатуриб Сиз Жаноб Олийларига Ван Акер хоним номидан ва ўз номимдан, шунингдек барча ҳамроҳларим номидан миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилишни истэйман.

АХИЛЛ ВАН АКЕР.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажарганликлари учун қуйидагилар область **Ҳурмат тахтасига** ёзиладилар:

№№	Звено, бригада ва совхозларнинг бўлимлари	Звено, бригада ва бўлим бошлиқларининг исми, фамилияси	Социалистик мажбуриятнинг бажарилиши (гектаридан центнер ҳисобида)	Қўшимча олган мажбурияти
	ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИ			
4.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Холматова** Халоват	36.3	4
5.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Кўрхитбоев** Қурбон	36.5	4
6.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Ирисматова** Минаввар	50	5
7.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Мўминова** Халима	45	5
8.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Шамшиев** Махмадали	40.4	5
9.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Усмонов** Назар	38.6	4
	ЎРТАСАРОЙ РАЙОНИ			
4.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Умаров** Эшпўлат	36,45	1
5.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Сепалов** Касиф	34,00	1
6.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Холматов** Бекмурод	33,00	1
7.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Ўсаров** Отақул	32,00	1
8.	«Полярная звезда» колхозининг бригадаси	**Юн** Сен-Хван	32,14	2
9.	«Полярная звезда» колхозининг бригадаси	**Ли** Николай	32,35	1
10.	«Полярная звезда» колхозининг бригадаси	**Тян** Ен-себ	32,37	1
11.	«Полярная звезда» колхозининг бригадаси	**Бойжигитов** Холмат	35,29	1

Тошкент областининг пахтакорлари давлатга 400 минг тонна пахта топширдилар

Ўзбекистон пойтахт областининг колхоз ва совхозлари давлат омборларига 400 минг тонна пахта, яъни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 96 минг тонна кўп пахта топширдилар.

Областдаги илғор колхоз ва совхозлар топширилаётган пахтанинг сифатига катта аҳамият бермоқдалар. Пахтанинг 80 процентидан кўпроғи тайёрлаш пунктларига биринчи сортга топширилди.

Россия Федерацияси ва Қозоғистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг шонли муваффақиятларидан илҳомланган ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 39 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилган область колхозларидан 20 таси пахта тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар.

Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозининг аъзолари катта муваффақиятларга эришдилар. Бу колхознинг аъзолари 1000 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» олдилар. «Полярная звезда» колхозининг пахтакорлари олинган мажбуриятта қўшимча равишда ҳар гектар ердан икки центнердан пахта топширишга қарор бердилар.

Мирзачўлдаги илғор хўжаликлар мўл ҳосил етиштирдилар. Масалан, бу ерда шу йилнинг ўзида ташкил этилган Мичурин номли ва Энгельс номли колхозларда илгари шўрҳак бўлган ерларнинг ҳар гектаридан биринчи марта ўрта ҳисобда 20 центнердан пахта ҳосили олинмоқда. Бу, планда белгилангандан анча ортиқдир.

Ҳозирги вақтда областда пахта теримида икки юз мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. Булардан 40 мингга яқин киши иккинчи мавсум нормаси ҳисобига ишламоқда. Ҳозир Тошкент область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олинган социалистик мажбуриятни бажариш — Ватанга беш юз минг тонна пахта бериш учун бутун кучларини сафарбар қилмоқдалар. (ЎзТАГ).

Бирма Иттифоқи маданият арбоблари Ўзбекистонга келди

Ўзбекистон пойтахти 29 октябрда СССР Маданият министрлигининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Бирма Иттифоқи маданият арбоблари делегациясини самимий кутиб олди. Делегацияга Бирма маориф ва маданият министри У Тун Тин бошчилик қилади.

Тошкент аэродромида меҳмонларни Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров, маданият министрининг ўринбосари С. Азимов, республика Маориф министрининг ўринбосарлари В. И. Карасев, В. И. Павлова, Х. Рашидов, чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Ғ. Абдурашидов, Маданият министрлигининг масъул ходимлари, санъат, маориф арбоблари, ёзувчилар, матбуот ва радио вакиллари кутиб олдилар.

Бирмалик меҳмонларни Бокудан олиб келган самолётлар аэровокзал биноси яқинига келиб тўхтайди. Ўзбек миллий мелодияси чалинади. Кутиб олувчиларнинг гулдурос қарсаклари остида азиз меҳмонлар самолётдан чиқиб келадилар. Уларга гулдасталар тақдим этилади.

Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров делегацияни табриклади. А. М. Қўчқоров совет кишиларининг бирма халқини самимий ҳурмат қилаётганликлари ҳақида гапирди, делегациянинг республикамизга келиши Бирма Иттифоқи ва СССР халқлари ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирди ҳамда азиз меҳмонларни самимий табриклади.

Делегация раҳбари, Бирма маориф ва маданият министри У Тун Тин жавоб нутқи сўзлаб, бундай деди:

— Азиз дўстлар!

Тошкентда самимий ва шодиёна кутиб олганлигингиз учун ўз номимдан ва делегациянинг барча аъзолари номидан ташаккур изҳор қиламан. Мен ўзбек халқига Бирма Иттифоқи халқларининг саломини топшириш билан бахтиёрман.

Мамлакатимиз аҳолиси Совет ҳукуматининг раҳбарлари Булганин ва Хрушчев ўртоқларнинг Бирмада бўлган кунларини зўр мамнуният билан эсга олмоқда. Ана шу кунлар унутилмас кунлар эди. Ўзбекистон маданият арбобларининг мамлакатимизга келган делегацияси билан учрашувлар Бирма халқининг хотирасида сақланиб қолди.

Биз сизнинг мамлакатингизга жавоб визити билан келдик ва рақсимиз, қўшиқларимиз ҳамда музикамизни ўзимиз билан бирга олиб келдик. Биз ўзбек халқини классик ва ҳозирги замон миллий рақсларимиз ҳамда музикамиз билан таништирамиз.

Мамлакатларимиз халқлари ғоят дўст бўлиб қолдилар. Мен ишонч билдириб айтаманки, делегациямизнинг Совет Иттифоқида ва жумладан, Ўзбекистонда бўлиши ана шу дўстликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради!

Яшасин Бирма ва СССР халқлари ўртасидаги дўстлик!

Яшасин ана шу ажойиб дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам бераётган СССР ва Бирма маданият арбоблари!

Ўзбек музикасининг садолари яна янграйди. Гулдурос қарсаклар бошланади. Делегация аъзолари машиналарга тушадилар ва ўзларига ажратилган резиденцияга қараб йўл оладилар.

Бирма Иттифоқи маданият арбоблари делегацияси Ўзбекистонда бирнеча кун бўлади. Меҳмонлар ўзбек халқининг ҳаёти ва ижоди билан танишадилар. Делегация составида келган санъат мастерлари Ўзбекистон пойтахтида бир неча концерт қўйиб берадилар. (ЎзТАГ).

Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаакнинг Ўзбекистонда бўлиши

Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари республиканинг ҳаёти билан танишишни давом эттириб, 28 октябрда эрта билан В. И. Ленин номли Ўрта Осиё Давлат университетида бўлдилар.

Университет ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. А. Саримсоқов меҳмонларни Ленин декрети билан ташкил этилган Совет Шарқидаги ана шу энг кекса олий ўқув юртининг профессорлари ва ўқитувчилари билан таништирди, ўқиш ишларининг қўйилиши тўғрисида ва илмий кадрлар қандай тайёрланаётганлиги ҳақида сўзлаб берди. Шундан кейин Поль-Анри Спаак химия факультетининг лабораториялари ва кабинетларини кўрди. Поль-Анри Спаакка ҳамда унинг ҳамроҳларига бу факультетда илмий тадқиқот ишлари учун керакли энг янги ускуналар, шу жумладан нишонли атомлар ёрдами билан тадқиқот ўтказиладиган аппаратлар кўрсатилди. Факультетнинг кўпгина чет мамлакатлардан олиб турган илмий адабиёти меҳмонларнинг эътиборини жалб этди. Ўзбекистон химиклари Бельгиядаги химия жамиятининг фаолиятидан хабардор эканликларини, Бельгиядаги кўп олимларнинг асарлари билан таниш эканликларини айтдилар.

Поль-Анри Спаак олимлар билан суҳбат қилиб, бундай деди:

— Биз республикангиз маданий ҳаётининг турли соҳалари билан танишиб чиқиш имкониятига эга бўлдик. Сизларнинг фан, санъат соҳасида кенг миқёсда олиб бораётган ишларингизга қойил бўлдик ва биз сизларни эришган муваффақиятларингиз билан табриклаймиз.

Меҳмонлар университетдан чиқиб, Навоий номли Ўзбекистон давлат халқ кутубхонасига бордилар. Бу кутубхонада икки миллион томдан ортиқ китоб бор. Поль-Анри Спаак жаҳон ва рус адабиёти классикларининг ўзбек тилига таржима қилинган асарлари билан, кутубхонада сақланаётган камёб китоблар билан танишди.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг аъзолари меҳмонларни самимий кутиб олдилар. Кейинги йилларда ўз пахта далаларининг ҳосилдорлигини уч баравар ошира олган бу хўжалик бельгияликларни ғоят қизиқтирди. Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари колхозда меҳнатнинг ташкил этилиши, қишлоқ хўжалик ишларининг механикалаштирилиши тўғрисида, ирригация хўжалигининг аҳволи, колхозчиларнинг даромадлари ҳақида колхоз раиси А. Матқобиловга саволлар берди.

Меҳмонлар биринчи бригада участкасида пахтани машина билан теришни томоша қилдилар. Улар чорвачилик фермасида, колхоз меҳмонхонасида, болалар боқчасида ҳам бўлдилар.

«Қизил Ўзбекистон» колхозининг правлениеси меҳмонлар шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида А. Матқобилов ва Поль-Анри Спаак нутқ сўзладилар.

Кечқурун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов Поль-Анри Спаакнинг Ўзбекистонда бўлиши шарафига қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида республика министрлари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, фан, маданият ва санъат арбоблари, журналистлар ҳозир бўлдилар.

Ғ. С. Султонов меҳмонларни табриклаб, барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам СССР билан Бельгия ўртасида маданий ҳамкорлик тўғрисида яқинда имзоланган Битимни мамнуният билан кутиб олдилар, бу битим ҳар иккала мамлакат ўртасидаги алоқаларни бундан буён ривожлантириш негизидир, деди.

Поль-Анри Спаак ўзининг жавоб нутқида бундай деди:

— Биз Тошкентда оз вақт бўлдик, аммо шу оз вақт ҳам ҳаётнинг барча соҳаларида эришган муваффақиятларингизни яхши билиб олишимизга ёрдам берди. Ўз пойтахтингизда яқин орада амалга оширмоқчи бўлган режаларингиз тўғрисида бизга сўзлаб бердилар ва бир неча йилдан кейин Тошкентга келишга муяссар бўлолсак, энг гўзал шаҳарлардан бирини кўражагимизга аминман. Республика Ташқи ишлар министри кеча Ўзбекистонни ривожлантириш перспективалари тўғрисида ва эришилган натижалар ҳақида бизга сўзлаб берди. Биз бу ишларнинг ҳаммасига қойил қолдик. Республикангизнинг хўжалиги ривожланиши билан бирга, фан, маданият ва санъатингиз ҳам юксалиб бораётганлиги бизда кучли таассурот қолдирди.

Мен ва менинг ҳамроҳларим самимий кутиб олганлигингиздан ғоят хурсанд бўлдик. Сизнинг қалбингизда халқимиз билан дўст бўлишга самимий интилиш кучли эканлигини англадик ва биз Бельгиядан узоқ жойда бошқа бир халқ яшамоқда, бу халқ ҳам бизнинг халқимиз каби тинчликни ва ҳамжиҳатликни истайди, деб самимий мамнуният билан қайд қиламиз.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган қабул маросими вақтида Поль-Анри Спаакка ва унинг ҳамроҳларига эсдалик учун совғалар тақдим этилди. (ЎзТАГ).

БЕЛЬГИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ ПОЛЬ-АНРИ СПААК ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари 29 октябрда эрта билан Тошкентдан Самарқандга жўнаб кетдилар. Улар билан бирга Бельгиянинг журналистларидан бир группаси ҳам жўнаб кетди.

Аэродромда меҳмонларни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, республика министрлари М. И. Исомиддинов, А. Хўжаев, М. А. Шарков, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Ҳ. М. Абдуллаев, республика Олий Советининг депутатлари А. Ниёзов, М. Шералиев, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси М. Т. Турсунов, Ўзбекистон Телеграф агентлигининг масъул раҳбари Р. С. Саҳибоев, чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Т. Ж. Жўраев, В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетининг ректори Т. А. Саримсоқов, фан ва маданият арбоблари, журналистлар кузатиб қолдилар.

Ғ. С. Султонов Поль-Анри Спаак ва унинг йўлдошлари билан хайрлашаётиб, уларга оқ йўл тилади, уларнинг Ўзбекистонга қилган сафари Совет Иттифоқи ва Бельгия халқларини бир-бирлари билан янада яқинлаштиришга хизмат қилади, деб ишонч билдирди.

Поль-Анри Спаак микрофон олдида нутқ сўзлаб бундай деди:

— Мен Тошкентдан кетатуриб, бизни самимий кутиб олганликлари учун ўз номимдан ва ўз йўлдошларим номидан яна бир марта ташаккур изҳор қиламан. Биз сизларнинг муваффақиятларингизни кўриб ва кенг перспективаларингиз билан танишиб ҳайратда қолдик ва биз бу ерда бўлган вақтимизда олган таассуротимизни доим эсда тутамиз. Мен шунга аминманки, бизнинг бу учрашувимиз охирги учрашув бўлмайди, биз Бельгияда сизларнинг вакилларингизни кўра оламиз ва меҳмондўстлигингиз учун уларга меҳмондўстлик билан жавоб қайтарамиз, эҳтимол, бу ерга яна келиб, эришадиган янгидан-янги муваффақиятларингизни яна кўра олурмиз. Сизларнинг ва республикангиздаги бутун халқнинг катта муваффақиятларга эришувини чин кўнглимдан тилайман. (ЎзТАГ).

БЕЛЬГИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ ПОЛЬ-АНРИ СПААК САМАРҚАНДДА

САМАРҚАНД, 29 октябрь. (ЎзТАГ). Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари бугун Самарқандга келдилар. Улар билан бирга Бельгия журналистлари группаси ҳам келди.

Аэропортда меҳмонларни Самарқанд шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ғ. С. Ҳамдамов, меҳнаткашлар депутатлари область ва шаҳар Советларининг депутатлари, жамоатчилик вакиллари кутиб олдилар.

Поль-Анри Спаак Ғ. С. Ҳамдамовнинг табригига жавобан бундай деди:

— Мен ва йўлдошларим сизнинг шаҳрингизга келишни кўпдан бери орзу қилар эдик. Бутун дунёга номи кетган бу шаҳар тўғрисида биз кўп нарса эшитганмиз. Мен яна шуни айтишни истайманки, бу шаҳар ўзининг қадимий поэзияси билангина эътиборимизни жалб этиб қолаётгани йўқ. Биз бу шаҳарда саноат ва маданиятни ривожлантириш учун жуда кўп иш қилинаётганлигини ҳам биламиз. Ана шу муваффақиятларнинг ҳаммаси билан танишиб чиқмоқ учун фурсатимиз камлигидан жуда таассуф қиламан.

Меҳмонлар аэродромдан Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров ва Ғ. С. Ҳамдамов билан биргаликда Улуғбек обсерваториясига бордилар. Шундан кейин улар Шоҳизинда мақбараларини, темурийлар мақбарасини зўр эътибор билан кўздан кечирдилар. Ёдгорликларнинг зўр маҳорат билан ишланганлиги, уларнинг ярқираб турган бўёқлари меҳмонларнинг эътиборини жалб этди. Замонларнинг ўтиши ҳам, жануб қуёшининг иссиқ нурлари ҳам бу ёдгорликларга таъсир қилолмаган. Меҳмонлар Регистон майдонидаги архитектура ансамблини ҳам томоша қилдилар.

Ғ. С. Ҳамдамов Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаак шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида табрик нутқлари сўзланди.

Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари, шунингдек Бельгия журналистлари шу куниёқ Самарқанддан Сталинградга учиб кетдилар.

Фрунзе районидаги 18-мактабда буфет ишлаб турибди. Ўқувчилар мактаб буфетидан булочка, печенье, варенье, тухум, конфет, перожки ва ўзлари севган бошқа овқатларни олиб ейишлари мумкин. Шунингдек буфетда қантли чой ва какаолар ҳам бўлади. **Суратда:** ўқувчилардан (чапдан) **Ю. Куликов, Г. Қобулова, С. Расулевалар** буфетда нонушта қилмоқдалар.

Р. Альбеков фотоси.

Тўқимачилар маданият саройида

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

Тошкент тўқимачилик комбинатининг Маданият саройи ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимлари ўртасида катта маданий-оқартув ишларини олиб бормоқда. Маданият саройи маъмурияти тузган план асосида «СССРнинг ички ва ташқи сиёсати» темасида циклли лекциялар, ёшлар учун «Ҳамма нарсани билишни истайман» деган темада лекция ва суҳбатлар, олимлар билан учрашувлар ўтказилди, шунингдек илмий-оммабоп темаларда бир қанча лекциялар ўқилди. «Ўзбекистон халқ хўжалигининг олтинчи беш йилликда ривожланиши», «КПСС XX съезди меҳнат унумдорлигини янада юксалтириш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш вазифалари ҳақида», «Тошкент — серқуёш Ўзбекистон пойтахти» темаларида ўқилган лекциялар комбинат меҳнаткашларини ғоят қизиқтирди. Лекция ва суҳбатларни ўтказишда лекторлардан Гринберг, Усмонов ўртоқлар Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятининг аъзолари жалб этилди.

ФЕСТИВАЛГА ТАЙЁРГАРЛИК

1957 йилда Ватанимиз пойтахти Москвада Жаҳон ёшлари ва студентларининг фестивали бўлади. Ёшлик, ижодкорлик, қобилиятлиликнинг чинакам кўриги бўлган бу ажойиб фестивалга тайёргарлик ишлари Маданият саройида ишлаб турган турли тўгаракларда ҳам олиб борилмоқда. Хореография тўгараги коллективи СССР халқлари рақсларидан иборат катта программа тайёрлади. Рус драма тўгараги бадиий ҳаваскорлари эса Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Майсаранинг иши» комедиясини саҳналаштириш устида ижодий ишни қизитиб юбордилар. Шунингдек, Маданият саройининг бошқа ижодий тўгараклари ҳам ёшлар фестивалига катта тайёргарлик кўрмоқдалар.

БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Маданият саройининг раҳбарлари ишлаб чиқаришда банд бўлган меҳнаткашларнинг фарзандларига қулайлик туғдириш тадбирларини ҳам кўрмоқдалар. Яқинда Маданият саройида комбинат ишчиларининг фарзандлари мактабдан қайтгач дам оладиган, дарс тайёрлайдиган, фойдали иш билан шуғулланадиган махсус хона очилади. Меҳнаткашларнинг болалари ота-оналари ишдан бўшагунча бу ерда бўладилар. Уларга ҳар куни бир маҳал иссиқ овқат ҳам ташкил қилинади. Болалар ҳар турли кўнгилочар буюмлар билан жиҳозланган ўйинчоқхонада ўз вақтларини мазмунли ўтказадилар.

Ҳозир бу уйга қатнайдиган болаларнинг рўйхати тузилаётир. Комбинат маъмурияти томонидан болалар тўғрисида қилинаётган бу ғамхўрлик ота-оналарга катта қулайлик туғдиради.

А. ЛАБУТИНА.

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди:

А. С. ПУШКИН. — «Евгений Онегин» (шеърий роман, **ОЙБЕК** таржимаси). 176 бет, тиражи 25.000, баҳоси 3 сўм 95 тийин.

И. ОЛЬБРАХТ. — «Анна пролетар қизи» (1920 йил ҳақида роман). 260 бет, тиражи 15.000, баҳоси 9 сўм.

Коллектив. — **«Сатира ва юмор»** (ҳикоялар ва пьесалар). 136 бет, тиражи 15.000, баҳоси 4 сўм 5 тийин.

«Футбольный календарь 1956 года» (рус тилида). 80 бет, тиражи 3.000, баҳоси 1 сўм 20 тийин.

ЯМИН ҚУРБОНОВ. — «Қизиқ ҳангомалар» (масаллар ва сатирик шеърлар). 48 бет, тиражи 10.000, баҳоси 60 тийин.

Т. ГРИЦ. — «Ермак» (бошланғич мактаблар учун). 80 бет, тиражи 30.000, баҳоси 2 сўм 50 тийин.

Ўзбекистон ССР Ўқув-педагогика Давлат нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди:

В. И. АВДИЕВ. — «Қадимги шарқ тарихи» (СССР Олий таълим министрлиги бу китобдан давлат университетлари ва педагогика институтларининг тарих факультетлари учун дарслик сифатида фойдаланишга рухсат этган). 816 бет, тиражи 5.000, баҳоси 12 сўм 60 тийин.

Совет Ҳукуматининг Франция Ҳукуматига нотаси

26 октябрда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Франциянинг Москвадаги Элчихонасига нота юборди. Бу нота Германия Федератив Республикаси Ҳукуматининг шу йил 2 сентябрдаги меморандуми ҳақида Франция Ҳукуматининг 1956 йил 10 октябрда Совет Ҳукуматига юборган нотасига жавобдир.

Қуйида Франция Ҳукуматининг шу йил 10 октябрдаги нотасига Совет Ҳукуматининг 26 октябрдаги жавоб нотасининг тексти босилади.

Франция Ҳукуматининг нотасида бундай дейилади:

«Франция Ҳукумати Германиянинг қайтадан бирлаштирилишига катта аҳамият беради. Германияни қайтадан бирлаштириш Франция Ҳукумати сиёсатининг асосий вазифаси бўлиб қолмоқда. Франция Ҳукумати немисларнинггина эмас, балки Европада тинчликни сақлашга ҳаракат қилаётган барча халқларнинг ҳам манфаатларини кўзлаб, бу мамлакатнинг кўпдан буён бўлиниб туришига хотима бериш лозим, деб ишонади. Америка, Британия, Совет ва Франция Ҳукуматлари Германияни қайтадан бирлаштиришни охиригача олиб боришлари лозим эканлигини турли ҳолларда эътироф этган эдилар. Улар тўрт давлат Ҳукуматлари Бошлиқларининг 1955 йил июль ойида ўз Ташқи ишлар министрларига берган директиваларига мувофиқ ана шу жавобгарликни ўз зиммаларига олишга рози бўлган эдилар. Ўша пайтдан буён ҳеч қандай силжиш бўлмади. Германиянинг бўлиниб туришига хотима бериш ва шу билан бирга Европа хавфсизлигининг мустаҳкам системасини вужудга келтириш учун Ташқи ишлар министрларининг шундан кейин ўтказилган Конференциясида ғарб давлатлари томонидан киритилган батафсил таклифлар юзасидан Совет Иттифоқидан ҳеч қандай ижобий жавоб олинмади.

Аммо Франция Ҳукумати Совет Ҳукумати Германия меморандумига эътибор беради ва Федерал Ҳукуматнинг кўрсатган ташаббусига жавобан Совет Ҳукумати Германиянинг бирлигини эркин сайловлар ўтказиш йўли билан қайтадан тиклаш тўғрисида тўрт ҳукумат Бошлиқлари томонидан Женевада қабул қилинган қарорни қай тарзда бажариш ҳақида ўз фикрини маълум қилади деб ишонади».

Совет Ҳукуматининг 1956 йил 26 октябрдаги нотаси

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати Франция Ҳукуматига ўз ҳурматини изҳор қилади ва унинг шу йил 10 октябрдаги нотасига асосланиб, Германия Федератив Республикаси Ҳукуматининг меморандумига қайтарган ўз жавобининг копиясини юбориш шарафига муяссардир.

Совет Ҳукумати ГФР Ҳукуматига юборган ўз жавобида Германияни тинчликсевар ва демократик давлат сифатида қайтадан бирлаштиришнинг изчил тарафдори эканлигини ва Совет Иттифоқининг Германия проблемасини ҳал этиш йўлларини топиш соҳасидаги ҳаракатлари худди ана шу мақсадни кўзда тутганлигини яна бир марта таъкидлайди. Айни вақтда Совет Ҳукумати тўрт давлатнинг Германияга тааллуқли энг муҳим битимлари АҚШ, Англия ва Франция Ҳукуматларининг бир томонлама қилган ҳаракатлари билан бузилганлиги ва бунинг орқасида Германия парчаланиб қолганлиги фактига ГФР ҳукуматининг эътиборини жалб этишни зарур деб ҳисоблади.

Ташқи Ишлар Министрларининг 1955 йил куз фаслида ўтказилган Кенгашида ғарб давлатлари томонидан илгари сурилган ва нотада эслатиб ўтилган таклифларга келганда, Совет Ҳукумати бу масала юзасидан ўз фикрини баён қилиш ва ана шу кенгашда Германия масаласи ҳақида уч давлат томонидан киритилган таклифлар Германияда вужудга келган реал вазиятни ҳисобга олмаганлигини ва Европа хавфсизлигини таъминлаш манфаатларига жавоб бермаслигини асосли равишда кўрсатиб бериш имкониятига эга бўлган эди.

Халқаро муносабатларда ҳамкорлик қилишга ва қурол-яроғларни ёппасига камайтириш йўлини қидириб топишга, халқаро кескинликни янада юмшатишга тобора зўр бериб ҳаракат қилинаётган бир пайтда, Германия Федератив Республикаси Ҳукумати Ғарбий Европада энг катта деб ҳисобланган мунтазам армияни тез суръатлар билан вужудга келтирмоқда ва қуролли кучларни бирор тарзда чеклаш тўғрисидаги таклифларни муҳокама қилишдан бош тортмоқда. Шу билан бирга Ғарбий Германияда аҳолининг элементар демократик ҳуқуқлари ва эркинликлари поймол этилмоқда. Бундай шароитда Совет Ҳукумати Ғарбий Германияда милитаризмнинг қайтадан тикланаётганлиги Европа учун жиддий хавф туғдираётганлигига ва бирлашган Германияни тинчликсевар ҳамда демократик давлат сифатида вужудга келтиришга тўсқинлик қилаётганлигига Франция Ҳукуматининг эътиборини яна жалб этиш зарур деб ҳисоблайди.

ГФРдаги ҳозирги Ҳукумат тутган сиёсий йўлнинг хавфли оқибатлар туғдиражагини кўрсатиб, Совет Ҳукумати шу билан бирга ГФР Ҳукуматига юборган нотасида шуни қайд қиладики, иккита мустақил герман давлатининг мавжудлиги фактини эътиборга олмайдиган бундай таклифлар Германия проблемасини ҳал этишга олиб келмайди ва олиб келолмайди, чунки ҳозирги шароитда Германияни бирлаштириш учун ҳар иккала герман давлатини бир-бирлари билан яқинлаштириш, ҳамжиҳатликка эришиш ва улар ўртасида музокаралар олиб бориш йўлидан бошқа йўл йўқдир.

Совет Ҳукумати шу фурсатдан фойдаланиб, Германияни бирлаштириш манфаатлари йўлида Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасида алоқа ўрнатилишига ёрдам бериш учун тайёр эканлигини тасдиқлайди. Совет Ҳукумати Франция, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия Ҳукуматлари ҳам иккала герман давлатини бир-бирлари билан яқинлаштиришга ёрдам бериш зарурлигини эътироф этадилар, деб умид қилади. Бу, Германияни бирлаштириш ишига жиддий ҳисса қўшган бўлар эди.

Шу мазмундаги ноталар АҚШ ва Буюк Британия Ҳукуматларига ҳам юборилди.

Москва, 1956 йил 26 октябрь».

* * *

Шу куни ана шу мазмундаги ноталар Буюк Британия ва АҚШнинг элчихоналарига ҳам юборилди.

Ёзувчи Абдулла Қодирий ҳақида

Талантли ёзувчи Абдулла Қодирий (Жулқинбой) ўзбек совет адабиётининг энг йирик намояндаларидан биридир.

Албатта, Абдулла Қодирийнинг адабий меросига ҳар тарафлама баҳо бериш—келажакнинг иши. Аммо, ҳозироқ ўзбек адабиёти хазинасига Абдулла Қодирий қўшган ҳиссанинг аҳамиятини умумий тарзда бўлса ҳам тавсифлаб ўтиш мумкин.

I

Абдулла Қодирий Октябрь революциясидан илгари қўлига қалам олган эди. Аммо у вақтда ёзувчи дуруст асарлар майдонга келтиролмади. Чунки, унинг таланти адабиётни гуллатишга қодир социал муҳитга ва мададга муҳтож эди. Миллий маданиятларнинг равнақи учун кенг имконият туғдирган Октябрь революцияси ўзбек халқи талантларини тўла рўёбга чиқарди. Абдулла Қодирий ижоди—ўзбек маданиятининг янги, совет давридаги тараққиёти самарасидир. Совет ҳокимиятининг биринчи йилларидаёқ кўп совет ёзувчилари (Ҳамза, Айний, Завқий ва бошқалар) билан бир қаторда адабий майдонга Абдулла Қодирий ҳам чиқди. У журналист, сатирик новеллалар автори сифатида донг чиқарди.

Абдулла Қодирийнинг ўзбек адабиёти тарихига қўшган энг катта ҳиссаси шуки, у ўзбек халқи тарихида биринчи бўлиб реалистик роман жанрини майдонга келтирди ва шу билан Ўзбекистонда реалистик прозага асос солди. Унинг биринчи романи «Ўтган кунлар» 1922 йилда «Инқилоб» тўпламида С. Айнийнинг «Бухоро жаллодлари» номли повести билан бирга эълон қилинди. 1929 йилда унинг иккинчи романи «Меҳробдан чаён» босилиб чиқди. 30 йиллар бошида Абдулла Қодирий «Обид кетмон» номли катта повесть ёзди.

Ўзбек адабиёти тарихида биринчи катта проза асарларининг майдонга келиши зўр аҳамиятга эга ҳодиса эди. Маълумки, революциядан илгариги ўзбек адабиёти фақат поэзия шаклида ривожланган, унда проза ва драматургиядек жанрлар тараққий этмаган эди. Энди Абдулла Қодирийдек прозачиларнинг пайдо бўлиши адабиётимиз тарихидаги бу бирёқламалик хотима топганини ва ўзбек адабиётининг етук реалистик адабиёт бўлиб тараққий эта бошлаганини кўрсатади.

Адабиётнинг етук реалистик босқичга киргани Абдулла Қодирий асарларининг айниқса мундарижасидан яққол кўриниб турар эди. Унинг асарларида пайғамбар ва авлиёларнинг тарихи эмас, ўрта аср лашкарбошиларининг ва сайёҳ савдогарларнинг уйдирма саргузашти эмас, балки оддий кишиларнинг реал ҳаёти тасвирланди. Демак, ўзбек адабиёти реалистик тараққиёт йўлида катта қадамлар билан илгарилай бошлади. Кишиларни ва уларнинг ҳаёт шароитини тасвирлашда тарихий ва этнографик аниқлик, руҳий анализнинг ҳаққонийлиги ва чуқурлиги, қисқаси—Абдулла Қодирийнинг ҳаёт ҳақиқатини ўқувчига реалистик воситалар орқали етказа билиши — ўзбек бадиий адабиётида янгилик эди.

Абдулла Қодирийнинг асарларида бадиий воситалар, шу жумладан, тил содда ва таъсирлидир. Ёзувчи араб ва форс сўзларини кўп ишлатишдан, мураккаблик ва ташқи ялтироқликдан воз кечиб, бадиий воситаларни халққа яқин ва тушунарли қилиш йўлига кириб олди. Ўз асарларини кенг халқ оммасига мўлжаллаб ёзди, ўз олдига новаторлик—янгилик яратиш вазифасини қўйди. У бундай деган эди: «Ўтган кунлар»ни ёзар эканман, доим ўқувчи оммамиз кўз олдимда турар эди. Мен бу китобим билан халқимиз рағбатини бир оз бўлса ҳам янгиликка тортай дер эдим».

Абдулла Қодирийнинг биринчи асарлариёқ, автор ўзбек адабиётининг ажойиб талантли вакили эканини кўрсатган эди.

Абдулла Қодирийнинг асарлари бадиий маҳорат намунасидир. Бу асарларда асосий ғоя доимо яққол ифода қилинади, одамлар ва уларнинг ҳаёт шароити худди «кўз олдингизда тургандек» тасвир этилади, бу асарларнинг сюжети доимо қизиқарлик, тили бой ва ширалик. Бу асарларнинг халққа жуда манзур бўлгани бечиз эмас.

Қодирий китобхонларни айниқса адабиёт соҳасидаги ёшларни ўзига мафтун этган эди. Ҳамза ва Айний ижодидек, Абдулла Қодирий ижоди ҳам кўп жиҳатдан янги, ўзбек ёзувчилари етишувига хизмат қилди. Адабиёт майдонига янги кириб келган Ойбек, Ғафур Ғулом, Ғайратий, Яшин, Уйғун, С. Абдулла, Миртемир ва бошқа кўп ёзувчилар санъаткорлик бобида Абдулла Қодирийдан ўрнак олар эдилар.

II

Аммо шундай бўлишига қарамасдан, Абдулла Қодирийнинг адабий мероси, ҳеч асос бўлмагани ҳолда, адабиётимиз тарихидан тушириб қолдирилди. Бунга сабаб — фақат 30 йилларда социалистик қонунчиликнинг бузилишигина эмас, 20 ва 30 йиллардаги адабий танқидчилигимизнинг ўзида Абдулла Қодирий асарларига баҳо беришда хатоларга йўл қўйилган эдики, бу хатолар Абдулла Қодирийнинг бутун ижодига нотўғри баҳо берилишига, унинг халққа қарши ишлар қилишда айбланишига сабаб бўлди. Бу хатолар кўпинча марксча-ленинча адабий танқидчилик принципларидан четга чиқиш йўсунида эди. Шунинг учун, биринчидан, ўзбек халқининг катта ёзувчиларидан бирининг ижодига етарли баҳо бериш ва, иккинчидан, бундан кейин ўшандай хатоларнинг олдини олиш мақсадида бу масала ҳақида батафсил тўхтаб ўтиш керак.

20 йилларда Ўзбекистоннинг кўп адабий танқидчилари адабиётшуносликда кучли бўлган вулгар-социологик оқимнинг таъсирида бўлганларидан, ёзувчиларнинг асарларига баҳо берганда, даставвал, бу асарларнинг ижтимоий ҳаётда ўйнаган объектив ролига эътибор бермасдан, балки ёзувчининг ижтимоий чиқишига эътибор берар эдилар. Ёзувчининг ижоди билан унинг «социал муҳити» орасида бўлган алоқани очиб берамиз, деган шиор остида бу танқидчилар ёзувчи асарларининг мундарижасини ва ижтимоий аҳамиятини фақат шу ёзувчининг социал муҳити, синф берган ғоявий топшириқни бажаришидангина иборат деб кўрсатар эдилар.

Шубҳасиз, синфий муҳит санъаткорнинг ижодий йўлига маълум даражада таъсир этмасдан қолмайди. Ҳар бир ёзувчи жамиятга, унинг тараққиётига хизмат қилиш йўлини ахтарар экан, унинг синфий муҳити ёзувчининг бу интилишига ё халақит беради (агар ёзувчи шу тарихий шароитда реакцион роль ўйнаётган синфга мансуб бўлса) ёки ёрдам беради (агар ёзувчи шу тарихий шароитда прогрессив роль ўйнаётган синфга мансуб бўлса). Агар ёзувчи ҳақиқатан талантли ва соф кўнгил бўлса, у ўз социал муҳитининг тор синфий манфаатлари доирасидан чиқиб, ҳаётни ҳаққоний тасвирлаб, ижтимоий тараққиётга хизмат этадиган асарлар яратолади. Мана, граф Лев Толстойни олайлик. В. И. Ленин таърифича, у рус меҳнаткаш деҳқонларининг орзуларини ифода қилди ва рус революциясининг ойнаси бўлиб қолди. Бундан бир оз кейинроқ бошқа бир граф—Алексей Толстой энг яхши совет ёзувчиларидан бири, коммунизм учун курашчи сифатида майдонга чиқди. Маълумки, Ф. Энгельс О. Бальзакни мисолга келтириб, реалист ёзувчи ўз синфий таомилига қарши бориб, катта прогрессив аҳамиятга эга бўлган асарлар яратиши мумкинлигини гапирган эди.

20 йилларда кўп ўзбек танқидчилари, назарий жиҳатдан хомлиги натижасида, марксча-ленинча принципдан, яъни даставвал ёзувчи ижодининг объектив ижтимоий қимматини тайинлаш принципидан четга тойилдилар ва натижада Абдулла Қодирий ижоди ғоявий йўналиши ва мундарижаси жиҳатидан буржуа миллатчилиги руҳидаги ижод, деб эълон қилдилар.

Абдулла Қодирий ижодига юқоридагидек характеристика берилишига гўё уч «асос» бор экан: Абдулла Қодирийнинг ижтимоий чиқиши ва муҳити; унинг революциядан аввал жадидизм билан бўлган алоқаси, ёзувчининг совет тузумига душманлик билан қараши (гўё бу унинг асарларидан «кўриниб турар» эмиш).

Абдулла Қодирий буржуа муҳитидан чиқмаган бўлса-да, у буржуазия вакили ва «бинобарин» буржуазия манфаатларини мудофаа қилувчи, деб эълон қилинди. Ёзувчи таржимаи ҳолининг фактларини бунчалик сохталаштириш Абдулла Қодирийни ғазабга солган ва уни матбуотда норозилик билдиришга мажбур этган эди. Абдулла Қодирий аслда бутун умр ҳалол меҳнат билан яшаган ва меҳнаткашларга ихлос қўйган бир киши эди. Бунга амин бўлиш учун унинг асарларида яратилган меҳнаткашларнинг (косиблар, деҳқонлар ва бошқаларнинг) образларини эсга олиш кифоядир. Бу образларни ёзувчи муҳаббат билан тасвир этади. Абдулла Қодирий асарлари халқимиз орасида шу кунгача муҳаббат қозониб келаётганлигининг сири ана шунда.

Абдулла Қодирийнинг жадидизм билан алоқаси масаласига келсак, бу ҳақда ҳукм чиқаришдан аввал бу алоқа нимадан иборат бўлганини ва нима билан хотималанганини текшириш керак эди. Чунки, революциядан аввал бир қанча илғор прогрессив ёзувчилар (масалан, С. Айний ва Ҳамза) ҳам баъзи чоқларда жадидизм ҳаракатига аралашган, кейинчалик ундан қайтган эдилар. Абдулла Қодирий жадидизмдан ўзини тортдими? Шубҳасиз, тортди. Тортгани шундан кўринадики, Совет ҳокимияти барпо бўлаётган даврда жадид етакчилари контрреволюция тарафига ўтиб, босмачиликни ташкил этиб ва чет эл интервентларини ёрдамга чақириб, халқнинг революцион ҳаракатини бостириш пайида бўлган чоқда, Абдулла Қодирий халқ олдида ўз шаънига доғ туширадиган ҳеч қандай иш қилмади, халқ ҳокимияти бўлган совет ҳокимиятига содиқ қолди.

Абдулла Қодирий бутун умрида қўлидан келганича халқнинг янги социалистик ҳаёт учун курашига ёрдам бериш ҳаракатида бўлди. Ўз асарларининг халққа жуда манзур бўлганидан ёзувчи чексиз қувонар эди. «Ишчи, деҳқонлар ёзган асарларимни севиниб ўқидилар, мени ёзувчилар қаторига киргиздилар ва ҳамон ўқирлар ва унутмаслар» деб фахрланар эди ёзувчи. Миллатчилар марксизм-ленинизмнинг Шарққа ва адабий ижодга татбиқ этилиши мумкин эмас, деб даъво қилган чоқларда, Абдулла Қодирий матбуотда бундай сўзлар билан чиққан эди: «Мен Шарқ озодлиги ва унинг мазлум пролетариатининг саодати фақат ленинизм орқасида вужудга чиқишига ишонган бир кишиман. Менинг ҳақимда ким нима деса десин, лекин мен Маркс ва Лениннинг адолатли ва ҳароратли шогирдиман».

Ўзбекистонда 20 ва 30 йилларда социалистик қурилишнинг конкрет тарихий шароитида Абдулла Қодирий ижодининг ижтимоий роли нимадан иборат эди?

Маълумки, Ўзбекистон ижтимоий тараққиётнинг капиталистик босқичини тўла ўтмасдан туриб социалистик қурилиш даврига қадам қўйди. Бу аҳвол республикада социализм учун курашнинг конкрет мундарижасига баъзи ўзига хос хусусиятлар қўшди. Чунончи, фақат капитализм қолдиқларига қарши курашгина эмас, балки феодализм қолдиқларига қарши кураш ҳам конкрет маҳаллий шароитда пролетариат диктатурасининг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолди. Бу аҳвол ўзбек халқи бадиий адабиётининг характер ва мундарижасига ҳам таъсир қилди. Феодал тузумнинг ўтакетган золимона характерини фош этиш ҳам ўзбек совет адабиётининг жуда муҳим вазифаси бўлиб қолди. Социалистик революция ўзбек халқини золим ва бешафқат социал тузумдан қутқараётганини кўрсатиш билан, революциянинг чуқур халқчил ва инсонпарварлик характерини очиб бериш керак эди. Реакцион руҳонийларни фош этиш, Шарқ хотин-қизларининг қанчалик хор ва қул қилинганини кўрсатиб бериш, халқ онгини заҳарлаган турли урф-одатларнинг зарарини тушунтириш каби ишлар ҳам ўша феодал ўтмишни фош этишнинг бир қисми эди. Шу сабабдан ўзбек совет адабиётининг Ҳамза ва Айний каби бошлаб берувчилари ижодида феодал ўтмишни фош этиш темаси, қисман—руҳонийларга ва чирик урф-одатларга қарши кураш темаси катта ўрин тутар эди.

Абдулла Қодирий ҳам ўз ижодида ўша йўлдан борди. Бунга амин бўлиш учун Абдулла Қодирий ижодидаги асосий асарларнинг мундарижасига мурожаат этиш керак.

МАМЛАКАТ ОБЛАСТИМИЗДАН 500 МИНГ ТОННА ПАХТА КУТМОҚДА

Бўстонлиқ районидаги Молотов номли колхоз социалистик мажбуриятини бажарди

☆ ☆ ☆

Пахтачиликни янада ривожлантирамиз

Колхозимиз бир неча йиллардан бери пахта етиштириб келади. Ўтган йил ҳам 500 гектар ерга чигит экиб, гектаридан 17 центнердан ҳосил топшириб, давлат планини бажарган эдик. Лекин колхозимиз аъзолари бу билан асло қаноат ҳосил қила олмадилар. Балки ҳосилни кескин ошириш мумкинлигига ишонч ҳосил қилганлари ҳолда, бунинг учун зарур бўлган резервларни қидириб топишга ҳаракат қилдилар.

Дастлаб ердан фойдаланишни тартибга солиш йўли билан деҳқончиликни комплекс ривожлантириш амалга оширилди. Бу йил биз суғориладиган ерларимизнинг 350 гектарига пахта, 68 гектарига картошка ва сабзавот экинларини жойлаштирдик. Баҳорикор ерларимизнинг 820 гектарига дон экдик. Бундан ташқари, бедамиз, маккажўхоримиз, шолимиз ҳам бор.

Тўғри, пахта майдони ўтган йилгидан 150 гектар кам бўлиб қолди. Лекин бу ҳол пахтанинг ялпи ҳосилини камайтириш хавфини асло туғдирмади. Чунки колхозчиларимиз мавжуд имкониятлардан, биринчи навбатда, ердан тўғри фойдаланиш, илғор агротехникани қўлланиш асосида ҳар гектар ернинг ҳосилини ошириш йўли билан ялпи ҳосилини ўтган йилгидан анча кўпайтириш мумкинлигига тўла ишонч ҳосил қилган эдилар. Ҳақиқатан ҳам бу мулоҳаза тўғри бўлиб чиқди. Ҳозиргача ҳар гектар ердан пландаги 16,5 центнер ўрнига 21 центнердан ҳосил топширилди. Ҳали далада ҳосил кўп. Яна ҳар гектар ердан бемалол камида 4 центнердан пахта топширишимиз мумкин. Шунда бу йил ҳар гектар ердан 25 центнердан, яъни ўтган йилгига нисбатан 8 центнердан ортиқ пахта тайёрлаган бўламиз.

Айрим илғор бригадаларимизда ҳосил янада мўл бўлди. Масалан, ўртоқ Мираҳмад Ёдгоров бошлиқ бригада аъзолари ҳозиргача ҳар гектар ердан 24 центнердан, ўртоқ Қамбариддин Ғиёсов бошлиқ бригада аъзолари 23 центнердан ҳосил топширдилар.

Пахта ҳосилини оширишда кучларни тўғри жойлаштириш, меҳнатни тўғри ташкил этиш, агротехника қоидаларига тўла амал қилиш ҳам катта роль ўйнади. Чигит барвақт экилиб, тезда қийғос ундириб олинди. Ғўза парвариши ўз вақтида сифатли қилиб ўтказилиб турилди. Натижада ҳар туп ғўзада мўл ҳосил тўпланди, пахта анча эрта етилди.

Колхоз правлениеси, партия ташкилоти йиғим-терим ишларига доир барча тайёргарликни ўз вақтида кўриб қўйди. Теримчилар учун қулай маданий-маиший шароит яратилди. Социалистик мусобақа асосида кўп минг килограммчилик ҳаракати кучайтирилди.

Йиғим-теримда барча колхозчиларимиз зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Айрим илғор кишиларимиз ғоят юксак иш намунасини кўрсатдилар. Меҳри Жўраева, Тўхта Рўзибоева, Муҳаббат Рихсиева, Тенга Ўтарова ва бошқа шуларга ўхшаш бир қанча илғорлар 6100-6500 килограммдан пахта тердилар.

Колхозимиз пахтачилик билан бирга хўжаликнинг бошқа соҳаларида ҳам анча катта ютуқларга эришди. Ўтган йил ҳар гектар ердан 6,5 центнердан ғалла олинган бўлса, бу йил 9 центнердан ҳосил олинди. 110 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан пландаги 45 ўрнига қарийб 60 килограммдан пилла олиниб, топшириқ 135 процент бажарилди. Ҳар юз бош сигирдан 96 тадан бузоқ олиниб, қорамоллар сони 420 бошга етказилди. Қўйчилик плани 108,3 процент бажарилди. Ҳозир колхозимизда 2414 бош қўй бор. Чорвачиликнинг маҳсулдорлиги ҳам оширилмоқда. Масалан, бу йил ҳар бир сигирдан ўтган йилги 520 ўрнига 850 килограммдан сут соғилди. Ҳар бир қўйдан пландаги 2220 ўрнига 2900 граммдан жун қирқилди.

Хўжаликнинг комплекс ривожланиши товар маҳсулотининг кўплаб етиштирилиши натижасида колхоз даромади ҳам ошмоқда. Агар ўтган йил 2 миллион 200 минг сўм даромад қилган бўлсак, бу йилги даромадимиз 4 миллион сўмга етади. Даромаднинг энг кўп қисми пахтачиликдан олинади. Ўтган йил пахтадан 1 миллион 400 минг сўм даромад қилган бўлсак, бу йил 3 миллион сўм бўлади. Колхоз даромадининг ошиши меҳнат кунлари қимматини ҳам оширади. Ўтган йил ҳар бир меҳнат кунига 6 сўм 74 тийин пул ва 2 килограммдан ғалла тақсим қилинган эди, бу йил камида 10 сўмдан пул ва 3,3 килограммдан ғалла тақсимланади.

Бу йилги иш якунимиз колхозимиз хўжалигини мустаҳкамлашда, шубҳасиз, катта роль ўйнайди, хўжаликни бундан кейин янада ривожлантиришга имкон беради. Партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлигидан миннатдор бўлаётган колхозимиз аъзолари бундан кейин ҳам зўр ташаббус билан меҳнат қилиб, мамлакатга янада кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, шу жумладан пахта етказиб беришда бор кучларини тўла сафарбар этадилар.

Усмон УМАРОВ.
Молотов номли колхоз раиси.

Суратда: (чапдан ўнгга) Бўстонлиқ районидаги Молотов номли колхознинг бригада бошлиғи **М. Ёдгоров**, теримчи **К. Ўрмонова**, звено бошлиғи **Т. Икромов** ва теримчи **Т. Анорова** ўртоқлар
В. Салов фотоси.

ИЛҒОРЛИК САРИ

Бўстонлиқ районининг тоғ этакларида, шўх оқар Чирчиқ дарёсининг чап соҳилида ажойиб манзарали жойлар бор. Адир этакларидаги ўрикзор боғларни, ямяшил далаларни, узоқ-узоқлардан кўринган юксак тоғ манзараларини, Чирчиқ шаҳрини кўрган кишининг баҳри-дили очилади. Чирчиқ сувлари қуёш нурида ойнадек жилоланади, майин шабада эсиб, танларга ором беради. Мана шу қишлоқни Қўшқўрғон дейилади.

Биз шу қишлоқдаги Молотов номли колхозда ўтган йили қишда, ҳамма ёқни оппоқ қор қоплаб олган пайтда, ҳимматли қозоқ халқи Бўстонлиқ районини Ўзбекистонга бериш тўғрисида қарор қабул қилган кезларда бўлган эдик. Ўша вақтда колхоз раиси ўртоқ Усмон Умаровнинг бизга айтган гаплари ҳали ҳам эсимизда. У бундай деган эди:

— Бизнинг колхозни илғор колхоз дейдилар-у, лекин очиғини айтганда, бошқа районлардаги колхозларга солиштирганда, қолоқ деса бўлади. Мана, ерлари бизнинг район ерларига туташиб кетадиган Оржоникидзе районини, шу райондаги «Қизил Ўзбекистон» колхозини олинг. Бу колхозда ҳар гектар ердан 36 центнердан ҳосил олинади, биз бўлсак улар олган ҳосилнинг ярмини ҳам олаётганимиз йўқ. Нима учун биз ҳеч бўлмаса 25-30 центнердан ҳосил ололмаймиз?

Раиснинг бу гаплари бечиз эмас эди. Молотов номли колхозга қўшни бўлган Жданов номли, «Қизил Ту» колхозларида пахтадан жуда кам ҳосил олиниб келинган. Жумладан, Жданов номли колхозда ўтган йили ҳар гектар ердан 5 центнердан пахта топширилган, Молотов номли колхознинг ўзида ҳам ҳар гектар ердан 17 центнердан ҳосил олинган. Бу Молотов номли колхоз аъзоларини сира қаноатлантирмасди. Шу сабабли бу колхоз аъзолари, айниқса, бу йил илғор колхозлар ишига фақат ҳавас билан қараб қолмадилар, ишни илғор колхозлардаги сингари тўғри ташкил этишга, улар сингари юқори ҳосил етиштириш тадбирларини амалга оширишга, прогрессив методларни кенг қўлланишга астойдил ҳаракат қилдилар. Буни биз ғўза парвариши авжи қизғин давом этаётган вақтда шу колхозда бўлганимизда кўриб-билган эдик.

Ёз фаслида кенг пахтазор далалар бўйлаб борардик. Ишлаб юрган колхозчиларнинг меҳнат завқига тўлиб айтган ялланлари қулоқларга чалинади. Ана, Қамбариддин Ғиёсов бошлиқ бригаданинг трактор билан икки томонга қараб культивация қилинган ерларидаги бир текис ўсган, ёввойи ўтлардан тозаланган ғўзалари кўмкўк яшнаб турипти.

Ўша маҳалда бу ердаги ишни кўрган киши агротехника тадбирларини астойдил амалга ошираётган шу колхоз аъзоларига қойил қоларди.

Шу кунларда бу колхоз аъзоларининг ёз бўйи қилган меҳнатларининг ёрқин самаралари яққол намоён бўлди. Қамбариддин Ғиёсов, Мираҳмад Ёдгоров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар қачонгидан мўл ҳосил етиштирилди. Бу бригада аъзолари ўтган йилдагига нисбатан ҳар гектар ердан 13 центнердан ортиқ ҳосил олиш учун, пахтани умуман бир гектар ердан 30 центнерга етказиш учун астойдил курашмоқдалар.

Молотов номли колхозда бу йил плангина эмас, мажбуриятнинг ҳам анча ошириб бажарилиши колхозчиларда янги туйғу ва янги фикрларни уйғотди, колхозда пахтачиликни яна ривожлантиришга бўлган интилишни кучайтириб юборди.

Кеч пайт, чароғон Қўшқўрғон қишлоғидаги Молотов номли колхоз кўчалари гавжум. Колхознинг ҳашаматли янги клуби бу ерга ўзгача ҳусн бағишлаган. Колхоз радиоузелидан гапираётган дикторнинг овози жаранглаб эшитиларди. У, бу йил колхозда эришилган ғалабаларни, илғор бригадаларни ва чевар теримчиларнинг номларини ўқий бошлади. Далалардаги пахта ҳосилининг бир толасини ҳам қолдирмай териб олишга чақирди, колхоз илғорларига бағишланган концертни бошлаб юборди. Ана шундан сўнг бутун қишлоқ бўйлаб ёқимли музика садолари янграб кетди.

А. БОБОЖОНОВ,
Б. ХАЛИЛОВ.

Мўл ҳосил калити ўз қўлимизда

Бригадамиз аъзолари бу йил 75 гектар ерга чигит экиб, ҳозиргача ҳар гектар ердан пландаги 16,5 центнер ўрнига 23 центнердан ҳосил топширди, мажбуриятни ҳам ошириб бажарди. Бу йил далаларимизда ҳосил шунчалик мўл бўлдики, биз ҳар гектар ердан яна камида 7 центнердан пахта топширамиз.

Ҳосилни оширишда бундай кескин бурилиш қилишнинг асосий сабаби шуки, биз барча куч ҳамда воситалардан тўла ва унумли фойдаланиш билан бирга, илғор агротехника қоидаларига қатъий амал қилдик. Масалан, ерни чигит экишга ғоят сифатли қилиб тайёрладик, чигитни тез фурсат ичида экиб, уни бехато ундириб олишга зўр эътибор бердик. Ягана ўз вақтида ўтказилиб, ҳар гектаридан белгиланган миқдорда ғўза тупларининг бўлишини таъмин этдик.

Ғўза парвариши даврида ишни тўғри олиб бориб, ҳар бир тадбирни ўз вақтида сифатли амалга оширдик. Суғориш режимини тўғри белгилаш билан бирга, ўғитлашда ҳар бир ер шароитини эътиборга олдик.

Бригадамизда 25 процент майдонда ғўза квадрат-уялаб ўстирилди ва қатор оралари икки томонлама ишланди. Бу тадбир кучлардан ва механизациядан тўғри фойдаланиш, демак, ҳар бир ишни ўз вақтида бажариш имконини берди. Ғўза парваришида механизаторлардан Нурмуҳаммад Мусаев, Нишон Пирматов ўртоқлар бизга катта ёрдам бердилар.

Бу йилги ишимиз колхозимиз шароитида пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг барча имкониятлари бор эканини кўрсатди. Бригадамиз аъзолари ана шу имкониятлардан фойдаланиб, келгуси йилда янада мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар.

Қамбариддин ҒИЁСОВ,
бригада бошлиғи.

☆ ☆ ☆

Пахта тайёрлаш суръатини кескин ошириш керак

Сирдарё районидаги «Ҳақиқат» колхозининг илғор бригада ва звено аъзолари етиштирилган мўл ҳосилнинг бир граммини нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун ғанимат кунлардан унумли фойдаланмоқдалар. Ўртоқ Эрамов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасида иш, айниқса, яхши ташкил этилган. Бригада аъзолари йиллик пахта тайёрлаш планини тез кун ичида бажариш учун курашмоқдалар. Ҳар куни йиллик планнинг 3-4 проценти миқдорида пахта топширилаётир. М. Усмонова, М. Маҳкамова, Э. Уринбоев, М. Исломова, М. Абдуназарова каби ўртоқлар мавсумда 10 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олган эдилар. Бу ўртоқлар теримнинг дастлабки куниданоқ 180-200 килограммдан пахта тера бошладилар. Улар ўз устларига олган юксак мажбуриятларини 7 ноябргача ортиғи билан бажариш учун курашмоқдалар. Шунингдек, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Сафарали Холматов бошлиқ бригададаги 36 теримчининг ҳам ҳаммаси кундалик нормани ортиғи билан бажариб, ўрта ҳисобда 85-100 килограммдан пахта термоқда. Бригаданинг илғор теримчиларидан Иқбол Акромова шу кунга қадар 8 минг килограммдан ошириб, Рафиқа Усмонова эса 7220 килограмм пахта тердилар. Бригада аъзолари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 39 йиллигигача ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта топшириш юзасидан олган мажбуриятларини шараф билан бажариш учун курашмоқдалар.

Лекин колхознинг барча бригадаларида ҳам йиғим-терим ана шундай намунали уюштирилмаган. Бунга ўртоқ Каримжон Жўраев бошлиқ бригададаги аҳвол мисол бўла олади. Бригада аъзолари шу кунга қадар йиллик планни атиги 58 процент бажардилар. Бунинг сабаби шуки, бу ерда меҳнат интизоми бўшаштириб юборилган. Ишга кеч чиқиб, эрта қайтувчиларнинг сони ортиб бормоқда. Бригададаги 35 ишчи кучидан атиги 20-23 кишигина теримда қатнашаётир. Лекин бу ўртоқлар ҳам юксак унум билан ишламаётирлар. Иккинчи даражали ишлар билан шуғулланувчи кишиларнинг сони 12-15 дан ортиб кетган. Теримчилардан Ж. Сидиқова, Қ. Ражабов, Б. Сидиқовалар дастлабки кунларда 80-100 килограммдан пахта терган эдилар. Лекин кейинги кунларда, ҳосилнинг мўл бўлишига қарамай, улар негадир суръатни бўшаштириб юбордилар, ҳар куни 40-45 килограммдан пахта термоқдалар. Бу ва шунинг каби камчиликларга йўл қўйилаётганлиги туфайли бригадада кундалик терим графиги бажарилмаётир. Ўртоқ Малик Ғафуров бошлиқ бригадада ҳам йиғим-терим ишлари ҳар тарафлама кучайтириб юборилмаган.

Ҳозирги куннинг ҳар бир соати, ҳар бир минути қимматлидир. Колхоз раҳбарлари масъулиятни ҳис қилиб, пахта йиғим-теримини бўшаштириб юборган айрим бригада ва звенолар иши устидан контролликни кучайтиришлари, уларни илғор бригадалар қаторига кўтариш учун амалий чоралар кўришлари керак.

А. КАРИМОВ.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1956 йил 29 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
Бўстонлиқ	0,54	91,68	Гулистон	0,71	80,03
Оржоникидзе	0,46	90,08	Оҳангарон	0,50	78,59
Пискент	0,66	88,57	Оққўрғон	0,76	78,36
Ўртасарой	0,89	87,30	Янгийўл	0,67	78,32
Юқори Чирчиқ	1,13	86,40	Чиноз	0,53	77,86
Сирдарё	0,79	84,31	Қуйи Чирчиқ	1,03	76,66
Бўка	0,94	83,55	Ўрта Чирчиқ	0,83	74,71
Мирзачўл	0,66	83,07	Боёвут	0,70	73,32
Октябрь	0,74	82,89	Бекобод	0,75	72,64
Верхне-волинск	0,58	80,54	Калинин	0,73	71,68

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1956 йил 29 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Совхозлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
«Малик»	0,82	82,00	1-«Далварзин»	0,64	66,86
3-«Боёвут»	0,85	78,16	4-«Боёвут»	0,60	66,59
6-«Кўкорол»	0,63	76,94	4-«Вревский»	—	65,79
«ЎзССР беш йиллиги»	1,03	76,66	«Дружба»	0,09	58,19
1-«Боёвут»	0,86	74,31	1-«Фарҳод»	0,48	53,63
2-«Далварзин»	0,87	72,70	Булганин номли	0,20	52,83
«Оққўрғон»	0,62	72,54	Бушуев номли	0,42	50,78

III

Абдулла Қодирийнинг биринчи йирик асари «Ўтган кунлар» уч қисмдан иборат тарихий роман бўлиб, унда XIX асрнинг қирқинчи йилларидаги воқиалар акс эттирилган. Роман савдогар йигит, тошкентлик савдогар Юсуфбек Ҳожининг ўғли Отабекнинг Марғилонга келган биринчи кунларини тасвирлаш билан бошланади. Отабек Марғилон шаҳрида тез вақт ичида ўзининг ақл-идроки ва хушмуомалалиги билан обрў қозонади. Асарнинг иккинчи қисми Отабекнинг Марғилон шаҳридаги билимдон кишилар билан учрашувини ҳикоя қилади. Отабек бу учрашувда ўз суҳбатдошларини Россия бўйлаб қилган саёҳати ва русларнинг мамлакатни идора қилиш тартиблари ҳақидаги таассуротлари билан ҳайратга солади. Отабекнинг гапига қараганда, у, ўз ўлкасида, яъни Туркистонда ҳам худди рус тартибига ўхшаш тартиб ўрнатилишини орзу қилади. Отабекнинг ақл-идроки ва хаёллари баъзиларни қувонтирса, баъзи бировларни шубҳада қолдиради. Шаҳарнинг кўзга кўринган савдогарларидан бири Қутидор Отабекка ўз қизи Кумушни узатиб, уни куёв қилиш орзусида бўлади. Романнинг бир неча боблари Отабек ва Кумуш ўртасидаги муҳаббат воқиаларига, уларнинг бирга турмуш қуришлари ва умрларининг илк бахтли кунларига бағишланади.

Ундан кейинги бобларда Қўқон хони Худоёрхоннинг бир томондан беклар, иккинчи томондан тошкентликлар билан уруши тасвирланади. Тошкент аҳолиси Қўқон хонининг жабр-зулмига қарши бош кўтаради. Бу қўзғолонда Отабекнинг отаси Юсуфбек катта роль ўйнайди. Юсуфбекнинг Тошкентдаги ва ўғлининг Марғилондаги тараққийпарвар ҳаракатлари хонга етказиб турилар эди. Бу воқиадан Отабекнинг рақиблари, Кумушнинг ошиқлари фойдаланадилар. Отабекнинг бахтли оиласи устида қора булутлар пайдо бўлади. Отабек ва унинг дўстлари ўлимга ҳукм қилинади. Лекин Юсуфбекнинг кўрган чоралари туфайли унинг ўғли ва бошқалар ўлим жазосидан қутулиб қоладилар.

Романнинг иккинчи ва учинчи қисмлари Фарғона ва Тошкент ўртасидаги курашга, айниқса Отабек оиласидаги бахтсиз ҳаётни ифодалашга бағишлангандир. Отабекнинг ота-оналари ризолигини олмасдан улар танимаган, узоқда яшайдиган қизни яхши кўриб, унга уйланганлиги онаси Ўзбекойимга ёқмайди. Ўзбекойим Отабекнинг хоҳишидан қатъи назар, уни иккинчи марта тошкентлик машҳур кишининг қизи Зайнабга уйлантириб қўяди. Зайнаб Кумушнинг ойкуни яқинлаб қолган пайтда заҳар бериб уни ўлдиради. Отабек Зайнабни уйдан қувиб юборади. Шундан кейин Зайнаб жинни бўлиб қолади. Отабек эса дом-дараксиз бўлиб кетади.

Асар қаҳрамонининг ҳаёти романнинг иккинчи ва учинчи қисмларида ҳам биринчи қисмидагидек тарихий воқиалар, айниқса Тошкент билан Қўқон хонлиги ўртасидаги ўзаро уруш фонида тасвирланади.

Романнинг қисқача мундарижасидан маълумки, асарнинг асосий темаси феодал тузумни фош қилишдан иборат. Отабек ва Кумуш ўртасидаги муҳаббат фожиаси, авторнинг фикрича, «одат» туфайли юз берган ҳодисадир.

Баъзи бир кишиларнинг бу роман ҳақида гапириб, уни миллатчилик ва русларга қарши кайфиятни ташишда айблаганликлари тўғрисида тўхталиб ўтиш лозим. Романда гап бошдан оёқ рус чоризми ҳақида боради, рус меҳнаткашлари ҳақида романнинг ҳеч жойида бирор оғиз ёмон гап айтилмайди. Бунинг устига, рус халқидаги энг яхши фазилатлар романда юқори баҳоланади. Отабекнинг бу ҳақдаги мулоҳазаларини далил келтириш мумкин: «Мен ўруснинг идора ишларини кўриб ўз идорамизнинг худди бир ўйинчиқ бўлганлигини иқрор этишга мажбур бўлдим... Бизнинг идорамиз бу кунги тартибсизлиги билан кета берса ҳолимизнинг нима бўлишига ақлим етмай қолди. Шамайда эканман, қанотим бўлса ватанимга учсам, тўппа-тўғри хон ўрдасига тушсам-да, ўруснинг ҳукумат қонунларини бирма-бир арз қилсам, хон ҳам арзимни тингласа-да, барча элга ёрлиғ ёзиб, ўруснинг идора тартибини дастуриламал этишга буюрса, мен ҳам бир ой ичида ўз элимни ўрусники билан бир қаторда кўрсам, аммо ўз элимга қайтиб кўрдимки, Шамайда ўйлаганларим, ошиқғонларим ширин бир хаёл эмиш!»

Шундай қилиб, Отабекнинг бу айтган сўзлари рус халқининг юксак маданиятига тааллуқлидир. Лекин унинг рус чоризмига қарши урушда ҳалок бўлиши ўша замон илғор кишисининг айби эмас, бурчи ҳисобланар эди.

«Ўтган кунлар» романининг миллатчиликда айбланиши ёзувчига очиқдан-очиқ бўҳтондир.

Абдулла Қодирий ўзининг биринчи романида савдогарларнинг илғор қисмини тасвирлаган бўлса, унинг иккинчи романи «Меҳробдан чаён»да халқнинг «пастки» табақаси марказий ўринда ифодаланади. Қўқон хонлигининг сўнгги даврини ўз ичига олган романига ёзган сўз бошисида автор бундай дейди:

«Туркистон феодалларининг кейинги вакили бўлган Худоёрхоннинг ўз хоҳиши йўлида деҳқон оммаси ва майда ҳунарманд-косиб синфини қурбон қилиши, мамлакат хотин-қизларини истаганича тасарруф этиши, унга қарши келувчиларга, тиласа ким бўлмасин, раҳмсиз жазо бериши — романнинг мавзуидир. Худоёрнинг бу йўлдаги таянчи ва истинодгоҳи бўлган уламолар, уларнинг ички-ташқи аҳволи, ахлоқи, мадраса ва оила ҳаёти, уламода инсоний ҳис битганлиги ва қолгани ҳам хабосат пардаси остида сезилмас даражага етганлиги мундарижа сиғдирган қадар баён қилинади. Булар романнинг номарғуб-манфи қаҳрамонлари».

«Иккинчи тарафда мазкур қора кучларга қарши «тубан синф — камбағаллар, уларнинг хонлик тузилишига, қора куч уламо аҳлига қарши чиқиши; меҳнаткаш камбағалларнинг ахлоқи, савияси, оиласи, турмуши ва бир-бирига алоқаси, самимияти.

Албатта, мен бу сўнгги марғуб қаҳрамонларни ўзбек тарихининг ҳазми кўтарган қадар ўз ҳолича олишга тиришдим».

Роман сюжетининг марказида камбағал ўғли, заковатли зиёли йигит Анварнинг ва унинг севгилиси Раънонинг тақдири тасвирланади. Анвар ўзининг қобилияти ва ҳаракати туфайли маълумот олади. Ҳатто Худоёрхон саройида мирза даражасига кўтарилади. Хон саройидаги бош мирза вафотидан кейин ана шу лавозимга тайинланади. Хон амалдорлари ўртасида бу вазифани эгаллаш учун қаттиқ кураш боради. Анварнинг бош мирза бўлиб тайинланишига руҳонийлар қатъий норозилик билдирадилар. Анварнинг ўзи бу вазифага ўтишидан хурсанд бўлмайди. Тез орада Анвар ва Меҳробдан чаён руҳонийлар ўртасида келишмовчилик бошланади. Руҳонийлар турли йўллар билан, шу жумладан унинг севгилиси Раънони хон саройига келтириш билан Анварни қийнамоқчи бўладилар. Лекин довюрак қизнинг қочиш ҳақидаги ўйлари ёмон ниятли кишилар реакциясини барбод қилади.

Анвар ва Раънонинг қочиши хон ғазабини қўзғайди, шундан кейин у Анварни тутиб, осиш ҳақида фармон беради. Анвар қўлга тушмагандан сўнг, унинг дўстларини жазолашга буюради. Буни эшитган Анвар ўз ихтиёри билан саройга келади ва дўстларини ўлимдан сақлаб қолади. Анварни қатл қилиш учун олиб бораётганларида халқ жаллодга ҳужум қилиб, уни ҳалокатдан қутқаради.

Роман Анвар ва Раънони уларнинг дўстлари ўша замонда руслар территорияси ҳисобланган Тошкентга махфий равишда жўнатишлари билан тугайди. Асарнинг охирида берилган баъзи бир маълумотларга қараганда, Анвар ва унинг оиласи Тошкентга, руслар ичига кўчиб келгандан кейин, қашшоқликда бўлса ҳам хон саройидаги зулмдан холи яшаган эмиш.

«Меҳробдан чаён» романининг қисқача мазмунидан кўриниб турибдики, автор ўз олдига қўйган вазифани тўла-тўкис уддалай олган. Роман қаҳрамонлари хон жабридан қочиб, рус паноҳида омон қолганликлари, инсонпарвар рус тартиби ҳукмрон бўлган жойда бахт-саодатга эришганликлари жуда яхши кўрсатиб берилган.

IV

Шундай қилиб, Абдулла Қодирий яратган икки катта тарихий асар ҳар жиҳатдан актуал ва замонавий эди. Чунки бу асарлар халқнинг ўтмишдаги оғир ҳаётини кўрсатиш билан ўқувчиларни янги, советча ҳаётнинг яна ҳам қадрига етишга ўргатар эди. Бу асарларда совет замонасига душманлик бор дейишга ҳеч қандай асос йўқ.

Шуниси ҳам борки, Абдулла Қодирийнинг тарихий асарлар ёзишга қизиқишини ёзувчининг гўё ҳозирги, совет замонига оид темаларда асар ёзишни истамаганлиги аломати деб талқин қилувчи танқидчилар ҳам чиқиб қолди. Бу танқидчилар иккиёқлама хато қилдилар. Биринчидан, улар ёзувчига тема, ижод шакллари ва ҳоказоларни зўрлаб тақиш йўли билан бордилар. Иккинчидан, бу танқидчилар Абдулла Қодирий асарларининг катта ижобий ижтимоий ролини ва актуал аҳамиятини эътиборга олмаган эдилар. Абдулла Қодирийнинг тарихий романлари фақат ўша 20 йиллардагина эмас, бизнинг кунларимизда ҳам катта маърифий ва эстетик қимматга эга.

Вулгар социология ботқоғига ботган танқидчиларнинг «майда буржуа ёзувчиси» Абдулла Қодирий ўз синфий манфаатлари доирасидан «четга чиқа олмайди» деган беҳуда сўзларини чиппакка чиқариб, Абдулла Қодирий халқнинг социализм учун курашига актив иштирок этиш йўлларини ахтарди ва топди. У, биринчи ўзбек сатирик журнали бўлган ва янги ҳаёт учун кураш олиб борган «Муштум» журналида актив ҳамкорлик қилди. Шу журнал саҳифаларида Абдулла Қодирийнинг икки ажойиб новеллалари цикли босилиб чиқди. Бу циклларнинг қаҳрамонлари Калвак-Махсум ва Тошпўлат-Тажанг ажойиб талант билан яратилган ёрқин образлар бўлиб, мунофиқликка, нодонликка ва қолоқликка қарши кураш воситаси бўлиб хизмат қилди.

«Обид кетмон» повестини яратиш ёзувчининг ижодий ва ғоявий ўсишида олға қўйган муҳим қадами бўлди. Бу гал ёзувчи социализмнинг қишлоқда ғалаба қозонганини кўрсатишга бел боғлаган эди. Бу повестда автор «Четан» колхозининг тузилиш тарихини ва бу муҳим ишда ўрта ҳол деҳқон (Обид кетмон)нинг иштирокини тасвир этди. Обид-Кетмон кўп машаққатлардан кейин фақат колхозга кирибгина қолмасдан, колхоз раҳбарларидан бирига айланади. Обид-кетмон образи, шубҳасиз, ёзувчининг муваффақиятидир. Бу повестда ўша давр ўзбек адабиёти асарларига хос баъзи бир ғоявий-бадиий камчиликлар борлиги бу асарга яхши баҳо беришга халақит бермайди, чунки бу асарда ёзувчи совет замонасининг муҳим ҳодисасини тушунишга ва бадиий ифода этишга интилади.

Абдулла Қодирий ижодида бир қанча ожиз томонлар бор эди. Бу ожиз томонларнинг бўлишига сабаб — ўзбек адабиёти тараққиётининг тарихий шароити ва ёзувчининг баъзи шахсий майллиги эди. Масалан, ёзувчининг эстетик қарашларида романтизмга ортиқча ихлосмандлик баланд эди. Бунинг натижасида унинг тарихий романларидаги баъзи мусбий қаҳрамонлар ортиқча идеаллаштирилган бўлар, улар баъзан ўзларининг реал тарихий муҳитидан узилган ҳолда тасвир қилинар эди. 20 йил танқидчилари ёзувчи ижодидаги мана шундай камчиликларни эҳтиёт билан кўрсатиш ўрнига, «Абдулла Қодирий совет ёзувчиси эмас, чунки у бошқа совет ёзувчилари ёзган усулда ёзмайди» деб туриб олдилар. Бу ерда яна ёзувчига ёндашишда ленинча принцип бузилди. В. И. Ленин ёзувчининг ролини унинг камчиликларига қараб белгиламоқчи бўлган баъзи ўртоқларга дер эди: «Дўстлар, одамнинг ожиз томонларига осилиб олманг. Талант —нодир нарса. Унга муттасил ва эҳтиёт билан мадад бериш керак».

☆ ☆ ☆

Абдулла Қодирий ёзган катта асарларнинг эълон этилганидан буён кўп вақт ўтди. Ундан бери ўзбек адабиёти катта тараққиёт йўлини ўтди, янги, юқори босқичга кўтарилди, Бутуниттифоқ ва жаҳон миқёсига чиқди. Аммо ўзбек адабиётининг 20 йилларда эришган ҳамма ютуқлари каби, Абдулла Қодирий асарлари ҳам ўз қадр-қимматини йўқотмади. Улар бугун ҳам совет адабиёти хазинасидан фахрли жой оладилар.

Абдулла Қодирий адабий меросининг тақдири яна бир марта исбот этадики, адабиётшунослигимиз марксизм-ленинизмни ҳар тарафлама ва чуқур ўзлаштириш ва Коммунистик партиянинг бош йўлини изчил амалга ошириш йўли билангина совет адабиётининг тараққиётига ёрдам бера олажак.

Иззат СУЛТОНОВ,
Филология фанлари доктори.

(«Қизил Ўзбекистон», 28/X).

Абдураҳмон Ал ХОМИСИ

Бу қон қуримайди*

(ҲИКОЯ).

— Бир неча кун аввал инглизлар дўстимни ўлдиришди, — дедим аёлга.

— Дўстингни-я? — хитоб қилди у, худди сўзларим уни куйдириб юборгандек, — бу шармандалик-ку!

— Нима демоқчисиз?

— Ўғлим, бунга қандай чидадинг?

Мен ютуғимдан қанотланиб кетгандим.

— Сизнингча, нима қилишим керак эди? — сўрадим. У қатъий равишда, ғазаб билан бош чайқаб гапирди:

— Қасос олиш керак, ўғлим, қасос. Дўстингни ўлдирган у итни нега ўлдирмадинг?

Мен аёл ва унинг ўғли бизга ёрдам беришларини билдим. Шундай бўлса ҳам ундан:

— Қандай қилиб ўч олай? — деб сўрадим.

Аёлнинг юзи ғазабли тус олди, у менга қаттиқ тикилиб, ажабланганча хитоб қилди:

— Уят, сен яна мендан қандай ўч олишни сўраб ўтирибсан-а!

Аёлнинг юзида шу дақиқа акс этган қатъият ифодасини жанг чоғларида, ҳаттоки жангчиларнинг юзларида ҳам кўрмаган эдим. Унинг қараши худди қамчи зарбасидек вужудимни ёндириб юборди. Бу қараш гўё лахча чўғдек бутун вужудимни куйдирди. Бу қараш гўё «Қасос, ўғлим қасос, толиқмаслзн на қўрқувни, на иккиланишни билмайдиган қасос олмоқ даркор. Ҳар қандай тўсиқ олдида тўхтамайдиган, ҳар бир нарсага қодир бўлган қасос олмоқ керак» дерди.

Мен бунга жавобан: «Сен қасос олишга чақираяпсан! Битта мисрликни инглизлар ўлдирганини билиб, қасос олишни талаб этаяпсан! Бизнинг қасосимиз қанақа бўлиши кераклигини биласанми? Инглиз империалистлари минглаб мисрликларни ўлдирдилар, миллионларни куч-қувватидан, соғлигидан, уй-жойларидан маҳрум қилдилар! Уларнинг хўжайинлиги халқимизни очликка, қашшоқликка, касалга мубтало қилди! Биласанми, онажон, биз шулар учун аёвсиз қасос олмоғимиз керак. Биз шу қасос учун кучимизни йиғишимиз, бир ёқадан бош чиқаришимиз керак. Бу фақат бизнинггина эмас, балки оталаримизнинг, боболаримизнинг ҳам қасоси, уч авлоднинг қасоси, у узоқ йиллар давомидаги қуллик ва жабр-ситамнинг қасоси бўлади. Биз ўнта йигит ватанимизни озод қилиш учун курашда ибрат кўрсатиш учун, халқимизни муқаддас қасосга кўтариш учун бу ерга келдик. Бу қасос, онажон, сен учун, барча деҳқонлар ва ишчилар учун, каттадан тортиб кичигигача барча халқимиз учун қасос бўлади!»

Мен онага шуларни айтмоқчи эдим, лекин ўзимни тутдим ва бундай жавоб бердим:

— Энди мен ўлдирилган дўстим учун қасос олмагунимча бугун кечаси ухламайман!

Шунда аёл ҳаяжонланган ҳолда:

— Менинг қуролим бор! — деб хитоб қилди ва уйга югуриб кириб кетди.

У қўлида милтиқ ушлаганича тез қайтиб чиқди, уни менга узатди.

— Ма, ол!

— Менинг ўқларим бор, — деди ўғли.

Онаси меҳрибонлик билан ўғлига қараб:

— Ўғлим, мен сендан қачондан бери шунақа сўзлар айтишингни кутгандим, хайрият сен, бу сўзларни айтдинг! — деди.

Йигит сесканиб тушди. Мен унинг онасининг қўрқоқликда айбловчи сўзлари учун ўзининг қўрқоқ эмаслигини исботламоқчи бўлганини тушундим.

Мен аёлга қараб:

— Раҳмат, она, сиздан шу кечани бу ерда ўтказишга рухсат беришингизни сўрайман.

— Бизнинг уйимиз, сизнинг уйингиз! — деди ўғли.

Кундуз соат учлар эди.

Она-бола узур айтишди-да, бизни ҳоли қолдириб, уйга кириб кетишди.

Биз складларни портлатиш режасини туздик. Ичимиздан икки киши орқадан бориб, лагернинг икки чеккасига прожектор ўрнатилган асосий дарвозасига яқинлашишлари ва тўппонча билан отиб, уларни ишдан чиқаришлари керак эди. Прожекторлар ўчгач, бошқалар тўсиқдан ошиб ўтиб, ўқ-дориларни портлатишлари керак.

Биз прожекторларга отилган ўқ инглизларнинг диққатини ва кучини четга тортар, деб ўйладик. Ўртоқларимиз отишиб чекинабошлаганларида биз сездирмасдан ўқ-дори омборларига яқинлашишимиз мумкин.

— Қачон бу ердан чиқамиз?

— Келишганимиздек тунги соат ўнда, — жавоб бердим мен.

Тўсатдан ўртоқларимиздан бири худди уйқудан уйғонгандек тўппончасини чангаллаганича йўлга ташланди. Биз унинг орқасидан югурдик. Йўлдан инглизларнинг кичикроқ машинаси келарди. Машина ўртоғимизнинг рўпарасига келганда у тўппончадан отиб, шоферни ўлдирди. Машина тўнкарилиб кетди. Ўқ отган одам тўппончасини яшириб улгурмасданоқ бу жойга атрофдан бир тўда деҳқонлар чопиб етиб келишди. Мен ўртоқларга:

— Биз ҳам ўқ овозини эшитишимиз биланоқ, нима гап эканлигини билиш учун келган кишилардек турайлик, — дедим.

Йўл устида бир тўда кишилар тўпланишди. Таниш аёлимиз ҳам ўғли билан келди. Деҳқонлар машинани мажақлашди, кейин унга ўт қўяр эканлар: «Мустамлакачилар, туёғингизни шиқиллатинг!» дер эдилар. Сўнг ҳаммалари қишлоққа қайтишди.

Биз уйга келганимизда аёл гапириб қолди:

— Мен шоферни сизлардан бирортангиз ўлдирганингизни биламан, аммо бу мени ташвишга солмайди.

Биз эътироз билдирмоқчи бўлдик, у ўз сўзида туриб олди. Шунда мен:

— Ахир бизни ўзингиз қасос олишга даъват қилдингиз-ку, мана ичимиздан биттамиз сиз хоҳлагандек иш қилди!

Аёл жилмайиб қўйди ва ич-ичидан қувонган товуш билан:

— Худога шукур! Мана, энди сизлар ҳақиқий эркаксизлар! — деди.

Шоферни мен ўз қўлим билан ўлдирмаганлигимни тан олишга тўғри келди, мен дўстим учун ўз қўлларим билан қасос олмагунча тинчимаслигимни айтдим.

— Мард бўл! — деди аёл.

Бироз вақт ўтгач, йўл устида инглиз машиналарининг колоннаси кўринди. Колонна қишлоққа қараб келарди.

— Инглизлар... — пайқади аёл. — эҳтимол рўй берган воқиадан хабардор бўлиб, ярамас итнинг мурдасини олиб кетиш учун келаётгандирлар...

Биздан шубҳаланмасликлари учун яширинмоғимиз керак эди. Аёл худди бизнинг фикримизни ўқигандек:

— Яширинишларингиз керак! — деди.

— Қаерга? — сўрадим мен.

— Қабристонга! — Тез жавоб берди у. — Қабристон қишлоқдан олис эмас. Ана, чап тарафда... Гўрларни кўряпсизми?

— Бўлмаса тезроқ ўша ёққа кетдик!

— Мен сизларни кузатиб қўяман, — деди Абдулқодир. — Ойи, сиз уйда қолинг...

— Йўқ, — қатъий эътироз билдирди аёл, — мен ҳам бораман.

Халталаримизни олиб, қабристонга жўнадик.

Уфқ қипқизариб турибди. Ҳаво чанг билан қуюқлашган, аммо тунги салқин ҳам сезилабошлаган, ниҳоят биз қабристонга етиб келдик. Сўқмоқ йўл бу ўлик шаҳарнинг ҳамма томондан жиякдек ўраб ўсган тол, акациялар оралаб, қабрлар ўртасидан ўтади. Ҳукм сураётган жимликни қарғанинг қағиллашигина бузарди. Йўлбошчимиз тўхтаб, бизга гапирди:

— Мана бу бўш гўр. Унинг ичи катта, кенг... Ичига тушинглар. Мен қишлоққа қайтиб, нима гап эканлигини биламан ва сизларга хабар бераман...

Бирин-кетин ўрага яқинлашиб, унинг ичига сакраб туша бошладик. Аёл ўғли билан кетди, биз зулмат ва ер қучоғининг асиридек, гўр ичида қолдик. Ҳар бир кутган дақиқамиз бир соатдек туюларди. Ҳаммамиз жим ўтирибмиз. Юракларимиз ғазаб билан ёнади.

Бу ерда империализм даҳшатларига бардош бераолган озмунча мисрликлар ўз умрини адо этганми! Инглизлар билан курашда қанча-қанча жафокашлар қон тўккан! Чиндан ҳам, ўтмишнинг овози шу гўр ичидан қасос олишга чақирарди!

Тўсатдан ўқ товушларини эшитдик. Инглизлар қишлоқни қуршаб олишганини тушундик. Вақт яна имиллаб ўта бошлади. Қишлоқда нима воқиа юз берганини, жазоловчилар қишлоқ аҳолисини нима қилишганини жуда билгимиз келарди.

Ичимиздан кимдир:

— Гўр ичидан чиқиб, шу итларга қарши бормаймизми? — деб таклиф қилди.

—Лагердаги складларни портлатишни кейинга қолдирамиз, демоқчимисан? — сўради бошқаси.

Яна жимлик бошланди. Биз ўз-ўзимизга ҳадеб: «Инглизлар қишлоқ аҳолисини нима қилди экан? Деҳқонлар уларга зарба беролдими ёки ўз тақдирларига юввошгина бош эгдилармикан? Нима гап бўлди экан?» деган биргина саволни берaверардик.

Қаники, шамол эсиб келса-ю, бизга шу ҳақда хабар берса...

Тўсатдан қадам товушларини эшитиб қолдик. Товуш бизга яқинлашарди. Зулмат кеча, аммо биз келаётганнинг кимлигини дарров билдик. Бу ўша жасур деҳқон аёл! Лекин нима учун унинг қадамлари шахдам эмас?

Аёл оғир хўрсиниб, худди йиқилгандек тиз чўкди. Ичимиздан биттамиз ундан сўради:

— Қани, онажон, қандай янгиликлар келтирдинг?

Аёл жим. Унинг боши ҳолсизгина кўкрагига эгилди. Хиёл вақт ўтгач, у гўё сўзларини ичидан тортиб чиқараётгандек гапирди:

— Мени ўлдиришди... ўлдиришди... боринглар... Қасос олинглар!

Биз унинг устига эгилдик. Унинг бошини тиззам устига қўйиб, сўнг сўрадим:

— Нима бўлди?

— Боринглар... Боринглар... — Яна хириллаб гапирди у.

Унинг елкасини силар эканман, қўлим қандайдир иссиқ ва ёпишқоқ нарсага тегди. Бунинг қон эканини пайқадим, юрагим орқамга тортиб кетди. Мени титроқ босди... Бу аёл бундан сўнг бирорта ҳам сўз айта олмайди... Унинг умри тугаганди... У ўлди. Биз қандайдир танг аҳволда ўтирардик. Сўнг ичимиздан кимдир сўради:

— Бу ерда нима кутаяпмиз? Бу жафокашни олайлиг-у, бу ердан кетайлик!

Улар аёлни қандай қилиб, нима учун ўлдиришди экан?

Биз гўр ичидан чиқиб, аёлнинг жасадини қўлда кўтарганча қишлоқ томонга йўл олдик. Илиқ қон ерга томчилаб борарди. Сокинлик ичида қурбоқаларнинг вақиллаши ёқимсиз эшитилади. Қишлоқ аҳолисидан биров бизга қараб келмоқда. У бизни кўриш билан чўчиб, биздан сўради:

— Нима кўтариб келяпсиз?

— Ҳаётини ватанга бағишлаган қаҳрамон аёлни кўтариб келаяпмиз! — жавоб бердик.

Деҳқон уни таниди ва:

— Инглизлар аввал унинг ўғлини ўлдиришди, сўнг унга ўқ узишди... У қаҳрамон, чинакам қаҳрамон!.. — деди.

Қишлоқда бизга нима воқиа юз берганини гапириб беришди. Инглизлар шофернинг ўлдирилганидан хабардор бўлгач, қишлоқни ўраб олганлар ва унинг ичига аскар юборганлар. Аскарлар агар деҳқонлар қотилни айтиб бермас эканлар, уйларни хонавайрон қилажакларини, қишлоқнинг кулини кўкка совуришларини айтиб, дўқ урганлар. Дўқлари таъсир этмаганини кўргач, ўт очганлар ва ўн деҳқонни ўлдирганлар. Шу пайт қишлоқ аҳолисидан бири:

— Ҳамманинг ўлганидан кўра, ўша ўлдирувчини айтиб бериш яхши, — деб бизнинг таниш аёлга қараб: — Айт, қотил қани? — деб қичқирди.

Инглиз солдатлари уни ўғли билан бирга қуршаб олганлар. Йигитнинг юзи қўрқувдан ўзгариб кетгач, у онасига:

— Ҳаммасини айтиб бер! — деб шивирлаган.

Аёлнинг юзига қон қуюлган. У ёнида турган деҳқонларга қараб, ўғлини кўрсатган ҳолда:

— Буни ёнимдан олиб кетинглар! — деган.

Инглизлар шоферни унинг ўғли ўлдирган, деб ўйлаб қолишган. Офицерлардан бири унга ўқ узган, йигит ўқ тегиб йиқилган. Кимдир қаттиқ бақирган:

— Ифлослар, сиз бегуноҳни ўлдирдингиз!

Айбдорнинг ҳали жазоланмаганини тушунган офицер аёлнинг яқинига келган.

— Қотил қани? Гапир!

Деҳқон аёл худди яраланган ҳайвондек олдинга ташланган ва:

— Ўғлим, ўғлим! Мен ҳеч нарса айтмайман... — деган.

Яна бир ўқ овози эшитилган... Аёлни бир неча ўлдирилган ва ярадор қилинганлар ётган жойга элтишган.

Инглизлар қишлоқдан чиқиб кетишгач, аёл зўрға қаддини кўтарган ва қон оққанича, йўл-йўлакай дуч келган нарсаларга тирмашиб, бизнинг ёнимизга сездирмасдан келган...

Дўстимнинг чеҳраси қайғули эди. У бироз жим қолди ва кейин:

— Бу қон қуримайди! У ювилиб кетмайди. Биз бу баҳодир деҳқон аёлни ва унинг қасос олишга қилган чақириғини унутмаймиз! — деди.

Русчадан А. МУЛЛАМУҲАМЕДОВ таржимаси.

* Боши «Тошкент ҳақиқати»нинг 28 октябрь сонида.

ГЕРМАНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИККИНЧИ ПЛЕНУМИДА

БЕРЛИН, 27 октябрь. (ТАСС). АДН агентлиги мухбирининг Дюссельдорфдан хабар беришича, Германия Коммунистик партияси Марказий комитетининг октябрь ойи ўрталарида бўлиб ўтган иккинчи пленумида 1957 йилнинг биринчи ярмида Германия Коммунистик партияси съездини чақириш тўғрисида қарор қабул қилинган. Съездга сиёсий ва ташкилий тайёргарлик кўриш ГКП Марказий комитетининг секретариатига топширилган.

Марказий Комитет пленуми милитаризмга қарши, озодлик учун, тинчлик учун ва Германияни тинчликсеварлик ҳамда демократик асосда бирлаштириш йўлида кураш олиб борганликлари учун ғарбий герман тюрьмаларига қамаб қўйилган барча сиёсий маҳбусларга самимий ва қардошлик саломи юборган.

ГКП Марказий комитети барча немисларга мурожаат қилиб, сиёсий маҳбусларга амнистия берилишига ҳамда Германия Коммунистик партиясининг тақиқланишини бекор этишга эришиш учун зўр бериб ҳаракат қилишга чақирган.

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ТУРКИЯГА СОВҒАСИ

АНҚАРА, 27 октябрь. (ТАСС). СССРнинг Туркиядаги мувaққат ишлар вакили П. Д. Ерзин 26 октябрда Туркия соғлиқни сақлаш ва социал таъминот министри Нафиз Керез ҳузурига бориб, Анқарадаги намунали касалхона учун СССР соғлиқни сақлаш министри М. Д. Ковригина номидан қарийб 40 минг сўмлик медицина ускуналарини совға қилиб топширди. Бу ускуналар 25-халқаро Измир ярмаркасидаги совет павильонида кўргазмага қўйилган эди. Керез Туркия ҳукумати номидан СССР ҳукуматига чин кўнгилдан ташаккур билдирди.

МАРОКАШДА ЯНГИ ҲУКУМАТ ТУЗИЛДИ

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС). Газеталар хабар беради: Марокашда янги ҳукумат тузилди. Бу ҳукумат составига миллатчи «Истиқлол» партияси аъзоларидан 9 киши ва партиясизлардан 7 киши кирган. Министрлар Советининг раиси Си Беккаи бўлиб қолган (у, илгариги ҳукуматнинг ҳам бошлиғи эди).

Балафреж ташқи ишлар министри вазифасида қолган.

СТИВЕНСОН РОК-АЙЛЕНДДА НУТҚ СЎЗЛАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 27 октябрь. (ТАСС). Матбуот хабарларига қараганда, президентлик мансабига демократик партиядан кандидат қилиб кўрсатилган Эдлай Стивенсон Рок-Айлендда (Иллинойс штати) сайлов олди нутқи сўзлаб, ядро қуроли масаласида президент Эйзенхауэр сиёсатини яна танқид қилган.

«Тинчликка олиб борадиган йўл, деган Стивенсон, қўрқув ва тағин ҳам даҳшатлироқ қурол яратиш орқали ўтмайди, балки ишонч ва аминлик орқали ўтади...».

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/Х да **Чин муҳаббат**, 31/Х да **Аломат ҳодиса**.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/Х да **Боқчасарой фонтани**, 1/XI да **Ўзбекистон санъат усталари концерти**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 31/Х да **Фарҳод ва Ширин**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 31/Х да 3 бўлимда катта цирк томошалари. **А. Г. Сокол** раҳбарлигида аттракцион—**«Мўъжизасиз мўъжизалар»**.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Жаноб 420.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз: 1) янги рангли хроникал-ҳужжатли фильм **Эрон шоҳаншоҳи Совет Иттифоқида**, 2) **Ленинград эстрада ва театр артистлари концерти**, кечқурун **Жаноб 420.**

«ХИВА» — **Жаноб 420.**

РЕСПУБЛИКА ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРИГА ВА ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА

1957 йил учун

Обуна қилинмоқда

Обуна республиканинг барча почта бўлимларида, Тошкент почтамтида (иш соатларида), «Союзпечать» Тошкент шаҳар бўлимида соат 9 дан 19 гача (дам олиш кунларида эса соат 9 дан 18 гача), шунингдек муассаса ва ўқув юртлари, фабрика ва заводлар, колхоз, совхоз ва МТСлардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси

БОСМАХОНАСИГА

наборщиклар ва линотипистлар

КЕРАК

Адрес: Тошкент шаҳар, Хоразм кўчаси, 9-уй.

Венгрия янги ҳукуматининг состави

БУДАПЕШТ, 27 октябрь. (ТАСС). Бугун Венгрия Халқ Республикасининг президиуми Ватан халқ фронти Бутун Венгрия кенгашининг таклифига биноан, Венгрия Халқ Республикаси ҳукуматининг қуйидаги составини тасдиқлади:

Министрлар советининг раиси — Имре Надь; министрлар совети раисининг ўринбосари — Антал Апро; министрлар совети раисининг ўринбосари Иожеф Богнар; министрлар совети раисининг ўринбосари — Ференц Эрдеи; Давлат министри — Золтан Тильди; ташқи ишлар министри — Имре Хорват; ички ишлар министри — Ференц Мюнних; мудофаа министри — Кароль Янза, деҳқончилик министри — Бела Ковач; молия министри — Иштван Кошша; юстиция министри — Эрик Мольнар; металлургия ва машинасозлик саноати министри — Янош Чергэ; соғлиқни сақлаш министри— Антал Бабич; коммунал ва шаҳар хўжалиги министри — Ференц Незвал; озиқ-овқат саноати министри — Реже Нерш; ички савдо министри — Янош Таус; маданият министри — Дьердь Лукач; давлат план бошқармасининг бошлиғи — Арпад Кишш; енгил саноат министри — Иожефне Надь; давлат хўжаликлари министри — Миклош Рибянский; бинокорлик саноати министри — Антал Апро; транспорт ва алоқа министри — Лайош Бебрич; маориф министри — Альберт Коня; ташқи савдо министри — Иожеф Богнар; энергетика ва кўмир саноати министри — Шандор Цоттнер; химия саноати министри — Гергей Сабо.

Ҳукуматнинг янги состави ўз вазифаларини бажаришга киришди.

Янги ҳукумат Имре Надь имзоси билан ўзининг биринчи декретини чиқарди. Аҳолини озиқ-овқатлар билан таъминламоқ учун Золтан Ваш бошчилигида ижтимоий таъминот ҳукумат комитети тузилади.

Венгриядаги аҳволга доир

Имре Надьнинг ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги фармойиши

БУДАПЕШТ, 28 октябрь. (ТАСС). Венгрия Министрлар советининг раиси Имре Надьнинг ҳукумат қўшинлари томонидан ўт очишни дарҳол тўхтатиш тўғрисидаги фармойиши бугун Будапешт радиоси орқали эшиттирилди. Ҳукумат қўшинларига бевосита ҳужум хавфи бўлган тақдирдагина ўт очишга рухсат берилади.

Ҳарбий министр ва ички ишлар министри ана шу фармойиш асосида худди шунга ўхшаш буйруқларни чиқардилар.

* * *

БУДАПЕШТ, 28 октябрь. (ТАСС). Венгрия Халқ Армияси Бош Қўмондонлигининг хабар беришича, ўтган кечада Будапештда осойишталик ҳукм сурган ва қуролли тўқинишлар бўлмаган. Ҳарбий қисмлар, мудофаа министрининг буйруғига мувофиқ, пойтахт ва бутун мамлакат аҳолисини озиқ-овқат билан таъминлашда қатнашмоқдалар.

«Сабад неп» газетасининг билдиришича, вилоятларда маҳаллий ҳокимиятнинг янги органлари тузилмоқда. Бу органлар ҳукумат билан биргаликда ҳаракат қилиш ниятидадир. Корхоналарда ишчи кенгашлари вужудга келтирилмоқда.

Венгрия Халқ Республикаси Министрлар советининг раиси Имре Надь кечқурун радио орқали баёнот берди. Имре Надь «ўтган ҳафтадаги воқиалар фожиали суръат билан ривожланганлиги»ни ва кейинги йилларда йўл қўйилган хатолар оқибати эканлигини кўрсатиб, бу воқиаларга характеристика берди ва Венгриянинг ҳозирги ҳукумати ўтмишдаги хатоларни тузатишга ҳамда халқнинг хоҳишини бажаришга интилмоқда, деди.

«Ҳукумат, — деди Имре Надь,— биринчи галда, Венгриянинг жанговар ишчилар синфига таяниб иш кўриш ниятидадир. Биз, кенг программани ишлаб чиқишга киришишга қарор бердик. Биз ана шу программа доирасида ишчилар синфининг қонуний талаблари ва шикоятларини қондиришни, шу жумладан, иш ҳақи ва халқ пенсиялари тўғрисидаги масалани ҳал этишни истаймиз. Уй-жой масаласида рўй берган жуда оғир аҳволдан қутилишга ёрдам бериш учун ҳукумат, давлат, кооператив ташаббуси билан ва хусусий кишиларнинг ташаббуси билан мумкин қадар кўпроқ уй-жой қурилишини зўр бериб қувватлайди. Ҳукумат корхоналар меҳнаткашларининг корхоналарда демократияни кенгайтириш юзасидан кўрган тадбирларини табриклайди ва ишчи кенгашларининг тузилишини маъқуллайди.

Ҳукумат эътиборсиз ташлаб қўйилган ва ўз тараққиётида орқада қолган қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш учун, кооператив хўжаликларини ва якка хўжаликларнинг ишлаб чиқаришини юксалтириш учун ҳамда кишиларнинг ишлашга бўлган истагини қайта тиклаш учун катта программа ишлаб чиқмоқда.

Ҳукумат ўзи ўзини бошқаришнинг халқ ташаббуси билан тузилган янги демократик формаларнинг вужудга келтирилишини қўллаб-қувватлайди ва бу формаларни давлат бошқармасига киритишга ҳаракат қилади.

Тартибни сақлаш ва жамоат хавфсизлигини қайтадан тиклаш учун армия ва полиция қисмларидан, шунингдек ишчилар ҳамда ёшларнинг қуролли отрядларидан янги қуролли кучлар дарҳол вужудга келтирилади».

Имре Надь ўз сўзининг охирида айтдики, ўтган 12 йил ичида асло унутилмайдиган тарихий муваффақиятлар қўлга киритилди. Венгрия ишчилари, деҳқонлари ва интеллигентлари Венгрия меҳнаткашлар партияси раҳбарлиги остида зўр ғайрат билан фидокорона меҳнат қилиб, ана шу тарихий муваффақиятларни вужудга келтирдилар. «Юксалиб бораётган бизнинг халқ республикамиз,—деди Имре Надь,—ўз ижодий ишингизда кўрсатган ана шу куч ва фидокорликларингизга умид қилади».

Венгриядаги контрреволюцион авантюранинг америкалик илҳомчилари

НЬЮ-ЙОРК, 27 октябрь. (ТАСС). АҚШдаги муайян доиралар Венгриядаги контрреволюцион авантюранинг барбод бўлганлигидан ташвишланаётганликларини яширмаётирлар.

Маълумки, Шарқий Европа мамлакатларидаги реакцион подпольени қўллаб-қувватлаш АҚШдаги ҳукмрон доиралар сиёсатининг кўп вақтдан буён асосий принципларидан бири бўлиб келаётир. Америка конгресси халқ демократияси мамлакатларининг қонуний ҳукуматларини ағдариб ташлаш ва улар ўрнига АҚШ хизматида бўлган реакцион тўдаларни қўйиш мақсадида ана шу қонуний ҳукуматларга қарши қўпорувчилик ишлари олиб бориш учун кўп миллионлаб маблағ ажратмоқда. АҚШ конгресси ҳали яқиндагина шу мақсадда қўшимча равишда 25 миллион доллар ажратди. Шу нарса характерлики, АҚШдаги икки асосий партиянинг, яъни демократик партия билан республикачилар партиясининг сайловолди платформасида бу партияларнинг халқ демократияси мамлакатларининг ички ишларига аралашишга уринишни давом эттириш ва ана шу мамлакатларда капиталистик тартибларни қайтадан тиклашга уриниш ниятида эканликлари аниқ кўрсатилган.

Америка матбуоти Венгриядаги контрреволюцион подпольенинг қуролли хуружи тўғрисидаги хабарни ошкора мамнуният билан кутиб олди. Масалан, «Нью-Йорк Уорлд телеграм эн Сан» газетаси редакцион мақоласида Венгриядаги контрреволюция «вируси» «тез ёйилади» деб умид билдирган эди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш иккинчи давлат заёми

Облигацияларнинг ўз қийматини тўлаш 5-тиражининг

СПРАВКА ЖАДВАЛИ

Заёмнинг бу тиражи 1956 йил 21 октябрда Москва шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳар бир разрядида қуйидаги сериялардаги облигацияларнинг ҳамма 50 номери (№ 01 дан № 50 гача) ўз қийматини тўлаш тиражига чиқди:

Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари	Серия номерлари
020091	021890	023231	024956	026259	027695	029287	031007	032822	034798	036576	037983
020108	021914	023234	025072	026287	027765	029291	031017	032826	034862	036597	038070
020144	021928	023315	025096	026292	027782	029313	031062	032831	034871	036600	038137
020151	021996	023374	025136	026374	027871	029382	031106	032848	034881	036607	038162
020179	022000	023420	025154	026389	027902	029475	031108	032907	034886	036638	038180
020218	022004	023455	025183	026426	027934	029477	031126	032951	034895	036709	038207
020229	022006	023504	025198	026566	027976	029485	031138	032957	034901	036720	038213
020421	022007	023711	025222	026694	028008	029489	031155	033006	034957	036726	038262
020422	022025	023731	025237	026695	028049	029532	031219	033023	035012	036824	038264
020449	022033	023733	025263	026757	028076	029695	031233	033030	035014	036865	038267
020451	022067	023766	025272	026766	028132	029743	031285	033040	035056	036875	038324
020523	022089	023794	025295	026790	028252	029751	031306	033046	035102	036899	038367
020630	022090	023830	025351	026795	028256	029847	031324	033076	035113	036932	038387
020633	022112	023842	025437	026801	028298	029854	031374	033078	035119	036952	038411
020658	022114	023872	025439	026835	028313	029856	031409	033111	035164	036992	038432
020684	022172	023890	025450	026849	028331	029867	031420	033134	035186	037039	038532
020751	022215	023928	025486	026853	028405	029870	031424	033143	035242	037171	038619
020881	022284	023945	025495	026855	028441	029938	031464	033280	035263	037221	038658
020944	022290	024025	025525	026898	028496	029976	031468	033291	035330	037286	038720
020955	022312	024038	025531	026901	028517	030017	031490	033312	035391	037363	038751
020998	022317	024135	025536	026921	028581	030068	031785	033316	035398	037402	038974
021109	022460	024146	025537	027023	028595	030107	031801	033318	035551	037471	039085
021151	022465	024196	025559	027048	028622	030114	031879	033455	035563	037481	039104
021163	022474	024215	025581	027116	028670	030159	031971	033533	035649	037486	039256
021186	022513	024235	025586	027148	028671	030265	031985	033539	035660	037536	039325
021215	022552	024289	025601	027207	028675	030286	031995	033545	035664	037563	039352
021219	022569	024333	025644	027209	028691	030295	032053	033554	035772	037570	039368
021232	022590	024475	025661	027222	028696	030326	032095	033677	035782	037587	039376
021243	022672	024502	025709	027270	028734	030427	032245	033720	035801	037610	039396
021330	022710	024514	025734	027281	028767	030614	032347	033839	035884	037668	039425
021334	022725	024528	025740	027359	028884	030617	032401	033908	036042	037701	039429
021335	022870	024571	025857	027404	028907	030620	032413	033916	036100	037735	039442
021341	022876	024576	025860	027445	028908	030644	032436	033966	036107	037736	039567
021388	022916	024601	025887	027457	028919	030710	032446	033984	036110	037752	039663
021430	022932	024607	025961	027474	028985	030711	032529	034111	036137	037768	039693
021573	022952	024694	026001	027512	029101	030757	032564	034116	036192	037776	039769
021679	022967	024741	026056	027568	029112	030808	032635	034194	036198	037812	039770
021756	023000	024770	026086	027575	029160	030814	032641	034258	036235	037861	039795
021757	023049	024780	026132	027666	029191	030846	032643	034425	036366	037890	039872
021778	023136	024852	026138	027680	029258	030886	032659	034656	036481	037955	039929
021808	023142	024931	026193	027681	029269	030962	032668	034668	036512	037978	039987
021843	023191	024943	026208	027682	029271	030967	032790				

Облигацияларнинг ўз қийматини тўлаш тиражини ўтказувчи Комиссиясининг раиси — Москва шаҳар меҳнаткашлар депутатлари Тимирязев район Советиижроия комитети раисининг ўринбосари Н. В. ДРАГУНОВ.

Комиссиянинг масъул секретари М. А. СМИРНОВА.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 138. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими—132, Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 08467. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1552.